

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej, Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 216—
mesečno " " " " 18—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 35—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENE

Gene Inzeratom:
Enostolpna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm vs-
tine po K 8—, poslana itd.
po K 12—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 5. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglas,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praska in dunaj 24.797

Velik dogodek.

Dočim v Genovi zbrane države niso prišle do danes niti do enega samega rezultata in se pogajanja z Rusijo nahajajo na isti točki kakor prvi dan, je bila 10. maja podpisana pogodba med Vatikanom in Rusijo. Papežev delgat, monsignor Piccardi, ki je ta direktna pogajanja vodil, bo lahko upravičeno rekel, da je bil edini diplomat, ki je zapustil Genovo s pozitivnim uspehom v roki.

Uspeh je tem večji, ker tej pogodbi niso stale na poti nič manjše težave nego jih imajo premagati drugi gospodje diplomati pri svojem delu. Niti za sveto stolico niti za boljševidno vlado gotovo ni bilo lahko premagati ogromno distanco, ki leži po naravi stvari in po zgodovinski tradiciji med tema dvema oblastema. Pogodba med zastopnikom papeža Pija XI. in zastopnikom Ljenina je gotovo izreden dogodek v zgodovini, ki bi ga bil marsikdo, ako bi ga bil kdo pred par leti napovedal, smatral za nekaj skoro nemogočega; na vsak način pa bi bil vsak ruski komunist z ogorčenjem odklonil misel o kakšnem sporazumu s cerkvijo.

Bili sta dve veliki gonilni sili, ki sta do tega dogovora nujno privedli. Najmočnejši činitelj je bilo pri sovjetski vladi jasno spoznanje, da so dobri odnošaji z Vatikanom z ozirom na moralno pozicijo sovjetske vlade, ki si toliko zama priprave, da jo posvetne zapadne velesile priznajo, ogromnega pomena. Duhovni glavar zapadnega krščanstva je sklenil z Rusijo pogodbo, ki je vsled važnosti njenega I. člena popolnoma enakovredna tistemu formalnemu priznanju, ki je ob takih prilikah pri velesilah običajna ali se predpostavlja. S tem, da se je ruska vlada obvezala spoštovati svobodo vere in cerkve ter jo zakonito in praktično zagotoviti, je ustvarjeno vse, kar je potrebno za vzpostavitev rednih diplomatskih odnošajev. Tako se utegne zgoditi, da bo Vatikan prva zapadna velesila, ki bo imela v Moskvi svojega rednega zastopnika. Koliko pa bo sovjetski vladi kot taki koristilo pomirjenje s sveto stolico, pokaže po vsej priliki že bližnja bodočnost.

Sveči stolici niso bili pred oči izključno samo interesi katoliških verskih občin v Rusiji nego tudi obča krščanska stvar sploh. Hotela si je v to svrhu zagotoviti svobodo. Ker namreč maloštevilna in po pretežni večini poljska duhovščina v Rusiji ne more vsestransko zadostiti nalogi karitativnega delovanja med ruskim prebivalstvom, je Vatikan že pod rajnim papežem mislil na to, da bi se izposlovalo od ruske vlade dovoljenje za pripustitev katoliških redovnikov v Rusijo. Ti bi z nepolitičnim, zgolj dobrodelnim delovanjem mogli priti v neposredni stik z ruskim ljudstvom, ki je v verskem oziru izredno tolerantno. Na podlagi pravkar sklenjenega dogovora se poda v Rusiji zelo omejeno število salezijancev, jezuitov in bratov »božje besede« iz Holandije in sicer v gladujoče ozemlje; morebiti tudi redovnice.

Pri tej priliki je papež Pij XI. dosegel še veliko več in sicer za vse krščanske konfesije v Rusiji. Besedilo dotičnega člena še ni znano; da se pa z veliko verjetnostjo domnevati, da se je sovjetska vlada napravam poglavarju katoliške cerkve obvezala spoštovati svobodo vseh krščanskih veroizpovedanj sploh. To je bil fakt ogromnega pomena. Papež je tu nastopil kot zaščitnik ne samo zapadne nego tudi ločene vzhodne cerkve, ki sama sebi ne more pomagati. To mora s časom roditi posledice, o katerih so doslej prijatelji zedinjenja krščanskih cerkva samo sanjali. Zahteve, naj se cerkvam vrne vse njihovo premoženje, papež ne bi bil mogel drugič doseči nego da bi bile v to svrhu prisiljene na rusko vlado vse zapadne velesile, to je papež tudi storil, da poizkusi vsa možna pota. Ker pa je Vatikan tako dalekoviden, da je najbrž naprej vedel, da mu velesile spriču svoje popolne desorientiranosti pri tej stvari ne bodo efektivno mogle pomagati, je točko pustil zaenkrat pasti, tembolj, ker bi popolna

restitucija ogromnega premoženja pravoslavne cerkve bila združena z nepremagljivimi težavami.

Težave so bile zelo velike; iz znanega pisma Merežkovskega je tudi vidno, od katere strani so prihajale. V korist krščan-

ske stvari, cerkve in njene velike bodočnosti je sveti oče šel preko vseh političnih pomislekov. S tem si je zagotovil eno najčastnejših mest v zgodovini cerkve in krščanstva. Zlasti Slovani mu bodo za to večno hvaležni.

Enketna razprava radi umrlih vojakov.

NIHČE NOČE BITI KRIV.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne se je sestala parlamentarna enketna komisija za preiskavo afere bivšega vojnega ministra generala Zečevića v prostorih vojnega ministrstva k prvi seji. Na sejo so bili pozvani načelniki generalnega štaba, vojnega administrativnega, ekonomskega, sodnega in sanitetnega oddelka. Na zahtevo komisije so načelniki obširno poročali o novačenju, prehrani in zdravstvenih razmerah v vojski. Izjavili so, da ni niti ena komanda poslala vojnemu ministru poročila, da se odrejeno novačenje ne more izvršiti v celoti, in tako se je novačenje izvršilo v novembru in februarju. Načelnik sanitetnega oddelka je poročal, da bi v vojski moralo biti 430 zdravnikov, vseh skupaj pa jih je samo 120, ker beže zdravniki radi slabih plač iz vojske. Novačenje se je izvršilo pod nadzorstvom zdravnikov, ki niso bili vojniki, vsled česar so bili rekrutirani tudi bolni ljudje. (Ta zagovor je popolnoma piškav. Op. ur.) Član enketne komisije posl. dr. Janko Šimrak je izjavil, da tiči glavni razlog, da je toliko rekrutiranih vojakov obolelo, v tem, da so morali iz svojih rojstnih krajev potovati daleč do svojih rojstev. Vojski oziroma zahtevajo, da služi vsak vojak v svoji pokrajini, ne pa

da se pošiljajo vojaki iz gorenje Hrvatske v najslabši dobi leta in pri sedanjih slabih razmerah v Macedonijo. V posameznih slučajih se je dogajalo, da so vojaki potovali po 14 dni, da so prišli do svojih oddelkov. Vojaški strokovnjaki so priznali, da je z vojaškega stališča najbolje, da služijo vojaki v svojih pokrajinah, vendar pa je vlada odločila, da morajo biti vojaki v posameznih polkih radi političnih razlogov med seboj pomešani. Govornik je primerjal odstotek umrljivosti med vojaštvom pri nas in drugod ter je izjavil, da je navadna umrljivost 1 do 1½%, tako da bi od 87.000 vpoklicanih rekrutov smelo umreti največ 120, v resnici pa jih je umrlo 350. Pri zadnjem novačenju se je opazilo veliko pomankanje postelj in odej, ki se še danes nahajajo v carinarnicah, ker se vojno ministrstvo ne more pogoditi glede plačila carine. Za bolne vojake tudi ni zadostno preskrbljeno, ker je v proračunu predvideno za bolnega vojaka po 6 dinarjev na dan, medtem ko zahtevajo bolnišnice po 25 dinarjev dnevno. Sodni oddelek vojnega ministrstva ugotavlja v nekem svojem odluku od 22. februarja, da ne leži radi obolenja in smrti tolikega števila vojakov krivda na vojaških oblasteh.

Koliko je vredna poslanska imuniteta pri nas.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji imunitetnega odbora je bil izročen sodišču poslanec dr. Janko Šimrak, ki se je zavzel za katoliško duhovščino v južni Srbiji in katoliški episkopat proti napadom belgrajskega tiska. Svoječasno je namreč prinesla belgrajska »Politika« članek, v katerem ugotavlja, da je

katoliška duhovščina v Macedoniji veleizdajniška, da sodeluje s sovražniki in da je v zvezi s katoliškim episkopatom. Dr. Šimrak je dodal k tem vestem, da je mogla »Politika« dobiti te informacije samo iz vladnih krogov, vsled česar je dvignil državni pravdnik proti njemu obtožbo.

Vtis ruskega odgovora.

Pariz, 12. maja. (Izv.) Oficijozna nota, ki je bila izdana ponoči, ugotavlja, da se je v razgovoru, ki so ga imeli včeraj Lloyd George, Barthou in Schanzer, dosegel sporazum o tem, da intrasigentnost ruske boljševeške delegacije pač otežkoča nadaljevanje razpravljanj, da pa bo podkomisija, ki se sestane danes, sklenila, poslati ruski delegaciji energično spomenico, ki bo odločno obsojala rusko noto. Spomenico sestavi angleški ministrski predsednik Lloyd George.

Genova, 12. maja. (Izv.) Italijansko časopisje presoja položaj, ki ga je povzročila izročitev ruske note, z veliko rezervno.

Genova, 12. maja. (Izv.) Seja politične podkomisije, ki bi se morala vršiti danes popoldne, je bila preložena za jutri ob enajstih, da da posamezni delegaciji priložnost, stopiti v stike s svojo vlado.

Genova, 12. maja. (Izv.) Francosko stališče k ruskem odgovoru je nastopno: Ker Francija spomene ob 2. maja ni podpisala, si pridržuje francoska delegacija popolno svobodo in ni verjetno, da bi se ona kakor tudi Belgija vmešavali v debato. Barthou bo baje stavil v podkomisiji le predlog, da se konferenca na negotov čas odgodi. Proti sklicanju komisije izvedencev francoska delegacija ne ugovarja, vendar bo zahtevala, da se ta komisija sestane šele po zaključku genovske konference, toda ne v Genovi.

Pariz, 12. maja. (Izv.) V tukajšnjih parlamentarnih krogih menijo, da ruski odgovor zanika obveznosti, ki temelje na sklepih programa canske konference, in da je vsled tega v splošnem nesprejemljiv. Posebno pravijo, da posvetovanja o ruskih

zadevah odslej za francosko delegacijo niso dopustna, da pa se konferenca, ki ima urediti gospodarska vprašanja, ne sme prekiniti.

Pariz, 12. maja. (Izv.) Vsi listi menijo, da je ruski odgovor absolutno nesprejemljiv, in izjavljajo, da se iz tega ne razvidi nič drugega, kakor korak boljševizma v svojo obrambo. Nadaljevanja dosedanjih pogajanj ne bi moglo privedi do kakršnegakoli uspeha.

Genova, 12. maja. (Izv.) Ko je bila objavljena ruska nota, je imel Rakovski obširen govor, v katerem je noto pojasnjeval in med drugim izjavil: Hoteli so sovjetsko Rusijo privedi do tega, da bi zavrgla svoja načela, zlasti da bi odstopila od zakona nacionalizacije, kar je Rusija seveda odločno zavrnila. Sovjetska Rusija je stavila razne predloge, ki pa se niso mogli uveljaviti radi odpora zavezniških držav. Sovjetska Rusija se tudi nič več ne smatra vezane na svoje obljube. Obljube, katere se bo pa na vsak način držala, je zaščita interesov malih rentnikov, ki se morajo posebno čuvati. Sovjetska Rusija je protikapitalistična, a ne nečloveška. Tudi posestnikom manjših zemljišč se morajo dati posebne ugodnosti. Prav tako bodo uživali ugodnosti veliki upniki, katerih kapital bi mogel biti Rusiji kakorkoli v prid. Konferenca ni hotela rešiti ruskega problema, temveč je uveljavila doktrine. Stavila je alternativo: da ali ne. Rusija pa ni premagana država, s katero bi se moglo tako trdo govoriti. Zapad se mora Rusiji zahvaliti, da je privolila v časovni sistem reparacij, ki morejo vsak mesec povzročiti sankcije.

v Dalmaciji in da je šele potem mogoče pogajati se z Italijo o gospodarskih odnošajih.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Tekom današnjega dne so došle v naš zunanji urad vesti, ki govore dosti ugodno o uspehih pri pogajanjih z Italijo glede izvršitve rapall-

ske pogodbe. Po teh bi imela naša država dobiti luko Baroš, razen tega pa je tudi odstopila Italija od svojih prejšnjih zahtev, ki se tičejo pristanišča Zadra in okolice.

Genova, 12. maja. (Izv.) Včeraj so se nadaljevala pogajanja med jugoslovansko in italijansko delegacijo o rešitvi jadranskega spora. Proti večeru je bila seja v Palazzo Reale, na kateri so sklenili, naj naši in italijanski delegati skušajo danes odstraniti zadnje težkoče. Jutri bo skupna seja jugoslovanskih in italijanskih delegatov ter angleških posredovalcev.

Genova, 12. maja. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić je izjavil, da upa, da bo imelo posredovanje angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea popoln uspeh. Vendar pa ne more biti govora o kakem pogajanju zaradi popolne izvedbe rapallske pogodbe.

Odpor proti sklenjenemu posojilu.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Sodi se, da vprašanje o najetju zunanjega posojila še ni rešeno, ker so tekom včerajšnjega in današnjega dne nastale zapreke, ki so preprečile sklepanje posojila. V radikalnem klubu se je pojavila proti samovoljnemu postopanju vlade v tej zadevi močna opozicija, ki zahteva, naj se celo to vprašanje predloži klubom vladne večine v proučitev, da morejo izreči svoje mnenje. V radikalnem klubu se je osnoval poseben odbor, ti tretira to vprašanje.

Belgrad, 12. maa. (Izv.) Danes dopoldne so dospeli v Belgrad zastopniki bančne sindikata, ki je pripravljen dati naši državi posojilo. Prišli so semkaj, da zaključijo pogajanja o posojilu. Takoj po svojem prihodu so posetili finančnega ministra dr. Kumanudija in so imeli z njim daljšo konferenco. Upati je, da se bo že jutri vedelo, ali se zastopniki sindikata strinjajo s protipredlogi naše vlade.

Zadruga oproščene taks.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Danes popoldne je nadaljeval finančni odbor svojo sejo. Na dnevnem redu je bila razprava o finančnem zakonu. Zastopnik Jugoslovanskega kluba je stavil nastopne predloge: 1. Invalidski davek naj se ne plača od davka na dohodke. 2. Invalidski davek naj se ne plača od hranilnih vlog, ki ne presegajo 100 dinarjev. 3. Čl. 95 zadružnega zakona za Srbijo, po katerem so zadruge oproščene plačevanja taks, naj se raztegne na vso državo. 4. Zadružne zveze naj se oproste plačevanja poštinskih pristojbin za navadna in priporočena pisma ter za vrednostne pošiljke. — Drugi in tretji predlog sta bila sprejeta, prvi je bil odklonjen, ker so mu nasprotovale vladne stranke, odklonjen je bil istotako tudi četrti predlog, ker je proti njemu odločno nastopil minister za pošto in brzojav.

Volitev se boje.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Belgrajski večerni listi poročajo, da je v vladnih krogih nastal nesporazum radi volivnega zakona. Kakor znano, je na snočni seji, ki je trajala od 9. do 12. ure, sprejel ministrski svet zakonski predlog o volitvi poslancev. Po tem predlogu kandidirajo nosilci list v celem volivnem okraju, ostali zastopniki pa v okrajih, iz katerih obstoja županija. Ta zakonski predlog je naletel na današnji seji demokratskega kluba na ostro opozicijo. Radikalci sodijo, da je to postopanje demokratov samo manever, da bi se čimbolj zavleklo sprejetje volivnega zakona in tako tudi volitve same.

Protić proti vladnemu oktroá.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) V današnjem »Radikalu« objavlja Stojan Protić članek pod naslovom »Srijem, Krk i Kastav«, v katerem očita vladi, da je sprejela tako stilizacijo ustave, da se Srem ne more odcepiti od Hrvatske in Slavonije in da se Hrvatski in Slavoniji ne moreta pripojiti Krk in Kastavščina. Protić pravi, da se mora to vprašanje rešiti z revizijo ustave in da vlada, ki je oktroirala zakon o razdelitvi države na oblasti, nima pravice predložiti posebnega predloga za izpremembo tega okroaja, ker je to proti ustavi.

PRORAČUN PROMETNEGA MINISTRA

Belgrad, 12. maja. (Izv. Delo v finančnem odboru se je približalo svojemu zaključku. Danes je bil na dnevnem redu proračun ministra za promet. Referent je v svojem poročilu trdil, da je vlada predložila prvotno proračun, ki ni bil stvaren ter so bile posamezne postavke popolnoma fiktivne. Ministrstvo za promet je izdelalo nov stvaren proračun, ki izkazuje 2.300 milijonov izdatkov, torej 1.500 milijonov več kakor v prvotnem predlogu. Minister za promet je predložil na seji obširen ekspozé, v katerem izjavlja, da so mu te vsote potrebne za popravilo lokomotiv in vagonov ter za izvršitev obveznosti napram osebjem. Finančni minister je odgovoril, da bo proučil ta predlog ter predložil v ponedeljek definitivni odgovor. Člani vladnih strank so kritizirali gospodarstvo v ministrstvu za promet ter strankarsko politiko, ki se vodi v njem, in zahtevali, naj se v bodoče nastavlja samo uradniki, ki so strokovnjaki. Razprava o proračunu ministrstva za promet se bo nadaljevala v ponedeljek ter bodo ob tej priliki zavzeli svoje stališče tudi člani Jugoslovanskega kluba.

BUNJEVI IN »GLASBENA MATICA«.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Subotički bunijski krogi so nezadovoljni, ker prihaja slovenska »Glasbena Matica« v Subotico samo k Srbom ter je prezrla bunijske kroge. To se smatra za politično in družabno netaktnost.

IZ PROSVETNE STATISTIKE.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Po statistiki ministrstva za prosveto je v Srbiji 55 gimnazij, 2 realke in 5 privatnih gimnazij, ki imajo 29.000 učencev. V Črni gori je 11 gimnazij s 4000 učenci, v Bački, Banatu in Baranji pa 12 gimnazij in 1 realka s 7000 učenci.

PREDLOG O NEDOTAKLJIVOSTI KMETSKIH DOMOV.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Izvoljeni parlamentarni odbor je danes dopoldne razpravljal o zakonskem predlogu glede nedotakljivosti kmetijskih domov. Kakor znano, je bil v Srbiji uveljavljen še za časa Miloša Velikega zakon, da se gotov del kmetijske zemlje ne more obremeniti s hipotekami posojili. Ta zakon bi se imel sedaj raztegniti na vso državo. Na današnji seji odbora je o tem obširno govoril zemljoradnik poslanec Mihajlo Avramović, ki je naglašal, da je imel ta zakon v Srbiji mnogo slabih posledic in da ni nikakor primerno, da se raztegne na vso državo. Debata o tem predmetu še ni zaključena in se bo nadaljevala. Sodi se pa, da bo ta predlog propadel že v parlamentarnem odboru.

VOLITVE DRŽAVNIH SVETNIKOV.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Zakon o državnem svetu bo sankcioniran po kroni, nakar se bodo takoj izvedle volitve državnih svetnikov. Dvanajst državnih svetnikov imenuje krona, 12 pa jih voli parlament, nakar se obojestransko odobri.

PODALJŠAN ROK.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Na zahtevo vlade je narodna skupščina podaljšala zakonodajnemu odboru rok za predložitev zakona o osrednji upravi do 20. t. m. Dolej bo vlada izdelala vse podrobnosti in predložila načrt klubom v razpravo.

OMEJITEV PRISELJEVANJA V ZDRUŽ. DRŽAVE.

Washington, 12. maja. (Izv.) Predsednik Zedinjenih držav je za dve leti podaljšal zakon o omejitvi priseljevanja v Zedinjene države, ki stopi v veljavo dne 30. junija. Kakor je znano, določa ta zakon, da se smejo vsako leto priseliti v Zedinjene

države od vsakega evropskega naroda le trije odstotki rojakov, ki se že nahajajo tamkaj.

ZA POPOLNO RAZOROŽITEV.

Rim, 12. maja. (Izv.) Iz Newyorka poročajo: Republika Čile je predlagala vsem srednje- in južno-ameriškim državam, da se skliče skupna konferenca, ki bi se posvetovala o popolni razorožitvi.

ZAROTA PROTI ZANELLI.

Reka, 12. maja. (Izv.) Fašisti so ustanovili posebno ekspedicijsko četo 30 oseb, ki se je zarotila umoriti predsednika reške vlade Zanello.

NEMIRI NA IRSKEM.

Belast, 12. maja. (Izv.) V mestu so zopet izbruhnili nemiri. V voz cestne železnice so vrgli bombo, pri čemer so bile štiri osebe ranjene. Maskirani ljudje so vdrli v hišo katoliške družine in ustrelili tri osebe.

Akademska mladina slovenski javnosti.

Še vedno umirajo milijoni naših bratov Rusov najstrašnejše smrti — lakote.

Svetovna vojna je naučila tudi nas, kaj se pravi stradati in trpeti, kaj se pravi poslušati jok in prošnje dece, ki izteza zamašan svoje ročice za skorjo kruha. Toda tam ne stradajo samo tako, kakor smo stradali mi — tam ob Volgi umirajo stotisoči gladi, tam uživajo kruh iz gnile slame, skorje in prsti, tam uživajo celo meso mrličev, samo da utešijo strašni glad. Spričo tako grozne bede ne sme ostati niti eno srce trdo in neusmiljeno, posebno še, ker vemo za vse obupne prošnje umirajočih in ker bi vsaj po svojih močeh lahko pomagali. Nihče ne sme ostati gluh za vse grozne vesti onega naroda, h kateremu smo vsi Slovani dvigali vedno z zaupanjem in s ponosom oči! Ali naj ga sedaj v nesreči zapustimo in izdamo?

Zato apelira celokupna akademska mladina na vse one, ki se zavedajo svoje človeške in slovanske dolžnosti napram trpečemu ruskemu narodu, da pomagajo in podprejo z izdatnimi prispevki akcijo za pomoč gladujočim v Rusiji.

V nedeljo, 14. maja 1922, se priredi »Ruski dan« in akademiki bodo pobirali prostovoljne prispevke po ulicah in eventuelno tudi po hišah v Ljubljani. Toda vsakdo naj se zaveda, da akademiki ne bodo beračili miloščine, temveč da vrše le svojo sveto dolžnost, ki jo imamo vsi napram ruskemu narodu, da prosijo v imenu 37 milijonov gladujočih pomoči. Kdor le more, naj daruje večje vsote, kajti ta pomoč se nam lahko še kdaj bogato obrestuje in ruski narod ne bo pozabil, če mu pomagamo v nesreči.

Celokupna akademska mladina.

V. Č.

Zakon o oblastni in okrajni samoupravi.

(Dalje.)

Oblastvena skupščina.

V oblastveno skupščino bodo volila poslance posamezna okrajna glavarstva in mesta, broječa preko 5000 prebivalcev. Na vsakih 10.000 prebivalcev v okraju pride po en poslanec. Na preostanke čez 5000 prebivalcev se prideli še en mandat. Mesta pod 5000 ljudi volijo skupaj z okrajem. Po zadnjem štetju bosta imeli tedaj ljubljanska in mariborska skupščina približno po 53 poslancev. Oblastvena skupščina se voli na 4 leta. Volilno pravico

imajo vsi, ki imajo pravico voliti narodne (državne) poslance. Za poslance morejo biti izvoljeni samo oni, ki imajo pogoje za izvolitev v narodno skupščino (državni parlament) in ki so nastanjeni v oblastvu najmanj 3 leta. Narodni poslanci ne morejo biti istočasno člani oblastne skupščine. Dalje ne morejo biti člani oblastne skupščine policijski, finančni in šumarski uradniki, sodniki, uradniki agrarne reforme in uradniki oblastne samouprave. Volivno postopanje in volitev sama je skoro ista, kakor pri volitvah za narodno skupščino.

Volivni izid se določi na sledeči način: Celokupno število oddanih glasov se deli s številom poslancev, kolikor jih je treba izvoliti v dotičnem volivnem okraju. Dobljeno število je volivni količnik. Kandidatne liste, ki niso dobile niti dveh tretjin volivnega količnika, se pri razdelitvi članov oblastne komisije sploh ne upoštevajo. Z ostalimi listami pa se vrši obračun takole: skupno število glasov vsake liste se deli zapovrstjo s številom 1, 2, 3, 4, itd. in naposled s številom, ki odgovarja številu poslancev, kolikor jih ima dotična volivna enota (okraj) ali mesto izvoliti. Od rezultatov vseh teh delitev se vzame v končni račun toliko najvišjih kvocijentov, kolikor se ima voliti poslancev. Vsaki listi pripada toliko poslanskih mest, kolikor je bilo njenih največjih delitvenih rezultatov pri tem postopanju vzeto v končni račun. Primer: Volivni okraj ima izvoliti 5 poslancev. Svoje kandidate postavi 5 list. Vseh oddanih glasov je 9600 in sicer so dobile lista A 4800, B 2000, C 1300, Č 1100, D 400 glasov. Delimo 9600 : 5 = 1920 (volivni količnik). Dve tretjini volivnega količnika je 1280. Pri razdelitvi mandatov torej stranki Č in D ne prideta nič v poštev. Če delimo števila glasov gornjih treh list, s številom 1, 2, 3, 4 in 5, dobimo naslednji rezultat:

Lista A.	Lista B.
4800 : 1 = 4800	2000 : 1 = 2000
4800 : 2 = 2400	2000 : 2 = 1000
4800 : 3 = 1600	2000 : 3 = 666
4800 : 4 = 1200	2000 : 4 = 500
4800 : 5 = 960	2000 : 5 = 400

lista C
1300 : 1 = 1300
1300 : 2 = 650
1300 : 3 = 433
1300 : 4 = 325
1300 : 5 = 260

Najvišja števila pri gorenjih delitvah so torej 4800, 2400, 2000, 1600 in 1300 in sicer od liste A 4800, 2400 in 1600, od liste B 2000, od liste C 1300. Prva lista dobi torej 3 poslance, drugi dve pa vsaka po enega, listi Č in D pa nič.

Delovanje oblastne skupščine.

Oblastna skupščina se sklicuje s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje zadeve v glavno mesto oblasti vsa, ko leto na dan 5. novembra na redno zasedanje.

Veliki župan more sklicati skupščino po potrebi na izredno zasedanje, toda dolžan je to storiti na zahtevo oblastnega odbora ali ene tretjine članov oblastne skupščine.

Na izrednem zasedanju se morejo obravnavati samo stvari, radi katerih je bila skupščina sklicana. Veliki župan odpravlja in zaključuje zasedanje v imenu kralja.

Skupščina si izvoli za celo volivno periodo predsednika, podpredsednika in tajnika ter predpisuje svoj poslovnik. Skupščina je sklepna ob navzočnosti ene tretjine članov. Sklepa se z absolutno večino. V slučaju enakega števila glasov je smatrati predlog za odklonjen. Veliki žu-

pan in njegovi odposlanci smejo sejam prisostvovati in govoriti.

Disciplinarne kazni so: poziv na red, odvzem besede, izključenje največ za 8 sej z izgubo dnevnice.

Noben predlog oblastne uredbe kakor tudi oblastni proračun se ne more v skupščini pretresati, preden se ni o njem posvetoval pristojni skupščinski odsek.

Skupščina je sklepajoči in nadzorni organ oblastne samouprave. Ona postavlja vse samoupravne organe, razen onih, katerih imenovanje je prepustila oblastnemu odboru. Ona izdaja oblastne uredbe o vseh zadevah svoje pristojnosti. V kolikor je za izvedbo kakega zakona o oblasti treba, sme skupščina s posebno uredbo predpisati potrebna izvršilna določila. Toda oblastne uredbe se ne morejo izdajati za vzdrževanje javnega miru, radi javne varnosti in morale. Nepokorščina napram oblastnim uredbam se kaznuje z globo od 5—300 Din ali v slučaju neizterljivosti z zaporom do 7 dni. Ponovni prestopki se kaznujejo z globo do 1000 Din odnosno z zaporom do 14 dni.

Pravico predlagati oblastne uredbe imajo oblastni odbor in člani oblastne skupščine.

Predsednik skupščine dostavlja velikemu županu radi proglašenja nadalje v 5 dneh besedilo oblastne uredbe, kakor je bila v skupščini sklenjena. Veliki župan jo mora s svojim podpisom proglasiti v Uradnem listu takoj po preteku 14 dni, ako je ni zadržal. Če je veliki župan mnenja, da uredba ni utemeljena na ustavi in na zakonih, jo ima zadržati od proglašenja in tekom 14 dni po prejemu poslati s svojim mišljenjem državnemu svetu v odločitev, ki mora v roku dveh mesecev izdati svojo odločbo. Ako državni svet v tem času zadeve ne reši, poslane oblastna uredba izvršna in veliki župan jo mora v teku 8 dni po preteku roka, v kojem je državni svet imel izdati svojo rešitev, proglasiti v Uradnem listu. Ravnotako se mora proglasiti uredba v roku 8 dni po dostavi rešitve državnega sveta. Oblastna uredba dobi zakonito moč 15 dni po proglašenju v Uradnem listu, razen če v uredbi sami ni določen daljši rok. (Dalje sledi.)

Upravna sodišča.

Odkar so ločili v modernih demokratičnih državah pravosodje od uprave, se je izkazalo nujno potrebno postaviti pod varstvo sodišč tudi ona prava državljanov, ki izvirajo iz razmerja državljanov do države kot take oziroma do državne uprave. Doktrinarni liberalizem je smatral, da zadostuje tudi za to vrsto pravnega varstva takozvana redna sodišča, kar pa se je v praksi pokazalo kot zelo težko izvedljivo. Zato so ustanovili v vseh modernih državah posebno upravna sodišča, katerih naloga je čuvati nad tem, da upravna oblast pri izdajanju svojih naredb in ukrepov ne prekorači zakonitih mej.

Tudi za našo državo predvideva vidovdanska ustava v členih 101, 102 in 103 ustanovitev posebnih upravnih sodišč in zakonodajni odbor je v smislu omenjenih ustavnih določb predložil narodni skupščini tozadevni zakonski načrt s posebnim spremljevalnim pismom, kjer pravi, »da bo postavila organizacija upravnega sodstva našo državo v vrsto najnaprednejših držav, čim bode izvedena, kakor je v zakonskem načrtu predvideno, in bo dala državljanom jamstvo, da bo vladala tudi v razmerjih državljanov do države zakonitost, kakor vlada v privatno-pravnih odnosih med državljani.«

Zakonitost je lepa beseda. Toda pogledimo, kako se izvaja. Komaj je bil pred

Fr. Stelč:

Zastava šentpeterskega Orla.

Šentpeterski Orel dobi novo zastavo; — samo po sebi gotovo ne tako izredno dejstvo, da bi bilo treba pisati o njem. Pisati pa je treba o dejstvu, da se je našlo društvo, ki se mu je zahotelo individualne zastave, nalašč zanj zamišljene po umetnici in umetniško-obrtno izvršene. Zasnovala sta delo gospa in gospod Vurnik, izvršile so ga pa šolske sestre v Mariboru. Ni to prvo delo umetniško-obrtnega značaja pri nas, ki se ga splešča predstaviti javnosti, tudi ni to prvo tako delo omenjenega umetniškega para in tudi ne mariborskih sester. Že kakih deset let sem prodira pri nas polagoma, čeprav pogosto preko precejšnjih zaprek, prepričanje, da je tudi umetniška obrt nekaj več kakor samo zadostilo potrebe; da je tudi ona in prav posebno še ona znak intenzivne kulture okusa in da je ravno preko nje pot do izboljšanja žalostnih umetniških razmer in povzdige splošnega okusa, ki je tako otopel tekom mašinelnega XIX. stoletja kakor nikdar poprej v zgodovini razvoja človeške kulture. Predno je našla umetnost zopet pot do ljudstva, se je po sredi XIX. stoletja ogasil v zvezi s splošnim prodiranjem socialne zavesti klic: Umetnost ljudstva. Pota do uresničenja tega ideala dolgo niso mogli najti, dokler se ni vrnila umetnost z aristokratskega stališča nekakega privilegiranega, v višjih sferah se mudečega delovanja človeškega duha zopet k svojemu narav-

nemu bistvu, po katerega načelu ima vselej v prvi vrsti bistvo in smoter pred očmi, potem šele okrasitev, estetsko uravnovesitev. Med prvimi je bila arhitektura, ki je nastopila to pot in ž njo v zvezi precej umetna obrt. Dajmo človeku zopet nazaj smoteno, a okusno izveden predmet vsakdanje porabe, pa smo na pravi poti, po kateri bomo približali umetnost ljudstvu in ljudstvo nji! Brez nasilja se bosta sama zopet našla; največji njih nasprotnik pa je fabriška špekulacija. Izločiti to, pa pomenja zopet dati staro čast rokodelstvu; delo, četudi mašinske produkcije, naj se ne vrši nikdar samo mehanično pri popolni izločitvi oblikujočega duha in po njem vodene človeške roke.

Tudi pri nas polagoma prodira to stališče. In eden takih prvoboriteljev te smeri in najbolj delaven izvršitelj tega kulturnega načrta pri nas je zakonska dvojica Vurnik. Umetnost se mora povrniti nazaj k delu in ne sme razlikovati med plemenitim (= umetniškim) delom in rokodelskim (= neumetniškim). Kakor hitro pa zasnuje delo kot tako, ne bo zaničeval nobenega tudi najmanjšega predmeta in ga bo z enakim veseljem umetniško oblikoval, kot kako veliko nalogo. Arhitekt Vurnik je po primeru svojih velikih učiteljev v Srednji Evropi prijel za umetno obrt, da se po nji uveljavi. Posebno za cerkveno obrt, preko katere pelje pot k ljudstvu in ki je bila dolga stoletja res domena ljudske ali vsaj poljudske umetnosti (cerkvene vezanine, rezbarije in deloma celo slikarstvo in arhitektura). Danes že umetnik sam mogoče ne pregleda prav svojega dela. Kajti

kedor je začel z okvirji za križev pot pri sv. Petru in s knjižnimi opremami, kedor je delal projekte za cerkvene paramente in oltarje in celo lestence ter končuje danes najbolj individualno zasnovano zgradbo v Ljubljani, Zadržno gospodarsko banko nasproti »Uniona«, ta bo težko obdržal pregled čez svoje delo, posebno če je vsak načrt vsiljal v srcu in ga v težavni borbi s materijo porajal. Delo, kakor je šentpeterska zastava za Vurnika ni novost. Predhodnik so ji cela vrsta mašinskih ornatov; naj omenim samo ornat pri Sv. Katarini nad Ljubljano, ornat v Selcih, sijajni ornat za novomašnika P. S. J. Kobija in nekatere druge. Predhodnik ji je tudi baldahin za sv. Rešnje Telo pri sv. Petru v Ljubljani in nebroj drugih del, preko katerih je skupni slog dvojice Vurnik dobival vedno izrazitejše poteze. Preko stilizacij in barvnih simfonij na šentpeterskem baldahinu ne podaja Orlovske zastave bistveno nič novega, pomenja pa prireditev tega načina za novo nalogo. Prapor predstavlja podolgast pravokotnik, katerega ozka stranica je pritrjena k drogu, vrh katerega se nad priprostim kovinskim vzolom, ki ga ni zasnoval Vurnik, nahaja kovinski krog in vanj vrtan orel z razprostrtimi perotmi in jezno kljujoč kačo, ki jo drži v krempljih. Prapor sam predstavlja na glavni strani, katere celo polje je obrobjeno od stilizirane trte s srčastimi listi, na belem polju stilizirano sliko sv. Janeza Evangelista, zavetnika Orlov. Sv. Janez ves v rdeči obleki, samo od kolen dol je vidna živomodra dolnja obleka, sedi s pismom preko kolen in s kretnjo pisanja,

njegova glava pa se je obrnila v inspiraciji na levo nazaj. Severni del polja ob glavi izpolnjuje stiliziran temnozelen orel z razprostrtimi krili in glavo obrnjeno s pogledom v isto smer, kamor zamaknjeno zre Evangelistovo oko. Druga stran pa ima živordeče polje obdano od enake trte kot sprednja; v sredi pa je ovalno izbočeno belo polje, v katerem se nahaja grb slovenskih barv, z zlatim križcem, nad njim pa Orel z razprostrtimi perotmi in ročki v krempljih — že udomačeni, četudi ne ravno umetniško zasnovani orlovski grb. Že iz opisa si lahko predstavite glavne elemente te zastave. Njen učinek temelji na barvi, njenih kontrastih in harmonijah. Rdečemožno-temnozeleno lisa na belem polju na eni — živordeče polje oklepa bel oval z grbom na drugi. Bogata poraba zlata daje enoten, o benem odličen okvir. Ta umetnost je domača, ker se prav po kmečki in rekli bi skoro surovo veseli pestrosti barv, a je obenem izbrana, elitna, ker zna uglasiti vsa nasprotja. Je umetnost za oko, ki ga vabi in veseli, posebno kadar bol ep solnčen dan razvil prapor nad glavami mladih fantov-Orlov v strumnem koraku; je pa tudi umetnost za duha, ker je prožeta do zadnje poteze z idejo, s pomenom, ki ga bo čitalo v bistvo organizacije posvečeno oko.

Veselo dejstvo je, da ideja umetniške obrti stopa mej ljudstvo tudi preko organizacij in premoška stoletni prepad med umetnostjo in ljudstvom.

nekaj dnevi predložen zakonski načrt o upravnih sodiščih v parlamentu sprejet, smo čitali v belgrajski »Pravici« z dne 27. aprila sledeče poročilo iz parlamenta:

»Ker je novi zakon o državnem svetu sprejet, so začeli v parlamentarnih krogih razpravljati o izvolitvi novih svetnikov. Parlament bo izvolil 24 kandidatov. Vredne skupine se bodo začele sporazumevati glede novih kandidatov še ta teden. Misli se na to, da dobe dve največji vladni skupini po 10, a na ostale, da se razdele ostala 4 mesta. Izvolitev novih svetnikov naj se izvrši tekom enega meseca.«

Ta notica zveni naravnost neverjetno in ne vsebuje nič drugega, kakor željo, vpreči tudi upravno sodstvo, ki mora ali vsaj bi moralo biti — in je tudi povsod — tako neodvisno kot redna sodišča, pred pristanskimi partizanskimi vozi.

Vidovdanska ustava določa v čl. 103: »Člane državnega sveta (t. j. vrhovnega upravnega sodišča) postavlja kralj na predlog ministrskega sveta in sicer na ta način: Polovico članov imenuje kralj izmed dvojne števila članov, ki jih predlaga narodna skupščina, drugo polovico pa izvoli narodna skupščina izmed dvojne števila, ki ga predlaga kralj.« Dalje pravi isti člen: »Za člane državnega sveta se smejo postaviti samo oni višji uradniki ali javni delavci, ki imajo fakultetno izobrazbo in 10 let državne službe ali javnega dela. Najmanj dve tretjini državnih svetnikov morata imeti diplomu o dovršeni pravni fakulteti.«

Iz besedila citirane ustavne določbe je jasno, da leži težišče vsega vprašanja v tem, koga bo predlagal kralj in koga bo predlagal parlament v imenovanje za državne svetnike. Zdrava pamet in pravna zavest bi zahtevala, da predlagata obe stranki ne le v omenjenem členu zahtevanih dveh tretjin državnih svetnikov z diplomskim izpitom o dovršeni pravni fakulteti — po naših pojmihi oni, ki nima izpitov, tudi »fakultetske sprembe« nima — ampak da tudi v ostalo tretjino pritegne kolikor mogoče veliko število upravnih strokovnjakov (morebiti odvetnikov itd.), ki stoje izven strankarskega življenja, najmanj pa parlamentarcev, ki vsi nehoti plavajo več ali manj v strankarskih vodah.

Vidovdanska ustava sama pravi (člen 103), »da je državni svet vrhovno upravno sodišče«. V tej funkciji pa mora drž. svet nujno uživati vse attribute in garancije popolne sodnijske neodvisnosti kakor jo uživajo redna sodišča. Kako pa naj ljudstvo verjame v to »neodvisnost«, in če je tudi stokrat izrečena v zakonu, če vidi, kako namerava parlament oziroma danes odločujoče stranke uvesti tudi v to visoko korporencije strankarsko pristranost?

Naša odločna zahteva gre za to, da mora v upravi sami in v upravnem sodstvu vladati popolna nepristranost in skrajna objektivnost. Dokler ta cilj ne bo dosežen, bo vladalo večno nezadovoljstvo z upravo med ljudstvom. Nezadovoljstvo z upravo pa je rak-rana vsakega državnega telesa. Kjer ljudstvo upravo čuti, tam je slabo. Tam ni zdravja, kakor ni zdrav noben telesni ud, če ga čutimo. Država bo konsolidirana in močna šele takrat, kadar ljudstvo uprave ne bo čutilo.

Politične novice.

† Smo res na Balkanu. Telefon nam poroča, da je imunitetni odbor izročil poslanca dr. Šimraka, katerega izročitev zahteva državno pravništvo, ker je narodni poslanec izrekel sumnjo, da je belgrajska Politika iz vladnih krogov dobila informacije za napad na katoliško duhovščino v južni Srbiji, češ da je veleizdajniška. Ta akt imunitetnega odbora nas je presenetil. Imunitetni odbor izroči poslanca v politični zadevi. Kje na svetu se imuniteta poslancev od parlamentarne strani tako malo spoštuje? Poslanci se v parlamentih izročajo samo radi umazanih deliktov, nikdar pa ne v političnih zadevah. Odkrito povemo, da je bilo v avstrijskem parlamentu kljub ostremu boju in napetosti med nemškimi in slovanskimi poslanci kaj enakega nemogoče. Na Balkanu smo!

† Proti razpustu ministrstva za socialno politiko. Poslanca Joža Gostinčar in dr. Gosar sta vložila v imenu Jugoslovanskega kluba na ministrskega predsednika Pašića vprašanje, ako vlada res namerava ukiniti ministrstvo za socialno politiko. Poslanca opozarjata, da bi se vlada s takim aktom osmešila pred vsem svetom, ker bi oropala delavstvo zadnje nade v zaščito delavstva.

† »Samouprava« se moti. Glavno glasilo radikalne stranke »Samouprava« z dne 11. maja priobčuje uvodnik o naših izseljencih v Ameriko. Tam navaja med drugim, da se je v neki določeni dobi izselilo iz naše države v Ameriko 6000 ljudi, vrnilo pa se jih je nad 8000. Veselje nad temi številkami, ki ga izraža »Samouprava«, bi bilo tudi naše veselje, če bi stvari stale tako, kakor izgledajo na prvi pogled na podlagi števil. Temu pa ni tako. Kdor pozna razmere, ve prav dobro, koliko naših ljudi se je vrnilo, a koliko bi se jih tudi rado vrnilo v Ameriko, ko bi se le mogli! Le naj Amerika izpremeni svoj izseljeniški

zakon in potem bodo številke vse drugačne! To je žalostno dejstvo in če bi v Belgradu vedeli — vedeli bi lahko — kako ameriški izseljenci govore in mislijo o naših razmerah, se ne bi ravno radovali, ampak bi svoje upravne manire temeljito revidirali.

† Pašić pri kralju. Belgrad, 12. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je danes prvič po svoji avtomobilni nezgodi zapustil sobo in posetil kralja, kateremu je poročal o notranjem in zunanjem političnem položaju. Dalje je predložil kralju v podpis dekret, s katerim se določa minister Trifković za njegovega namestnika še za čas, dokler se ne vrne Pašić iz zdravilišča, kamor mora iti po nasvetu zdravnikov.

† Kralj Aleksander kandidira na albanski prestol? Pariz, 12. maja. (Izv.) Kakor poroča »Matin« iz Belgrada, se tam razširjajo vesti, da kandidira kralj Aleksander na albanski prestol. Jugoslovanska vlada podpira kandidato in je naklonjena personalni uniji med Jugoslavijo in Albanijo.

† Značilen članek dr. Bože Markovića. V zadnji številki »Nedeljskega Glasnika« piše demokratični disident dr. Marković: »Administrativna razdelitev države je izzvala splošen odpor. Nihče ni ž njo zadovoljen. Vidovdanska ustava je oživila hrvatsko vprašanje, razdelitev države na oblasti pa je sprožila še slovensko, bosansko, dalmatinsko, vojvodinsko in celo srbijsko vprašanje. Kaos je neizbežen. Zato je revizija ustave neobhodno potrebna.« — Tako polagoma tudi Srbijanci uvidevajo, kam jih je pripeljal trmoglav Pribičević, kateremu zvesto pomagata tudi dva Slovenca, dr. Žerjav in minister Pucelj.

† Zadnje politično delo. Če smemo verjeti »Beogradskemu Dnevniku«, smatra Pašić kot svoje poslednje politično delo kraljevo ženitev. Po ženitvi kraljevi bi se Pašić odrekel javnemu političnemu delovanju in bi se zadovoljil z vlogo kraljevega tajnega svetovalca.

† Mi nismo zreli! Namreč nismo zreli za »ustavno svobodo«. Za take svobode so zreli samo oni, ki so v vojski zmagali. Tako vsaj misli »Srbija«, ki izhaja v sremiski Mitrovici. Ta pravi, da je samo narod v Srbiji vedel, kaj pomenijo politične pravice, dočim ogromna večina »premagancev«, t. j. prečanov, o politiki in o političnih pravicah niti pojma nima in zato najmanj 10 let ne bi smeli »prečani« uživati sploh nobenih političnih pravic! — Take nauke si »Srbija« za bodoče lahko prihrani. Mi vemo danes prav dobro, kakšne politične pravice je uživalo ljudstvo v Srbiji. Mi smo namreč tako predrzni, da trdimo, da 10 ali 12 belgrajskih rodov in e predstavlja srbskega naroda. Obžalujemo, če »Srbija« tega ne ve.

† Naslednik avstrijskega finančnega ministra. Na mesto odstopivšega finančnega ministra dr. Gürtlerja bi imel priti socialni demokrat dr. Bauer. Tako poroča »Balkan-ekspres«.

† 100 milijonov angleških funtov za Rusijo. »Daily Express« javlja, da namerava Anglija dati Rusiji 100 milijonski kredit. Za ta denar bi Rusija nabavila železniški material itd. v deželah, ki posojilo podpišejo. Na ta način upajo Angleži doseči znižanje brezposelnosti v Angliji.

† Nova konferenca nasledstvenih držav. »Il Resto del Carlino« javlja, da se po genovski konferenci sestane v Rimu tretja konferenca nasledstvenih držav, ki se bo pečala samo z gospodarskimi vprašanji.

† Legitimisti žalujejo. Budimpeštanski listnik »Neue Fr. Presse« javlja svojemu listu, kako žalujejo mažarski aristokratje in zlasti aristokratije v družbi z ostalimi legitimisti za pokojnim kraljem Karlom IV. Vse nosi črno žalno obleko, v trgovinah so izložene slike rajnekega kralja in njegovega sina Otona, ki jih svet silno kupuje, med premožnimi sloji pa se nabira denar za osirotelo kraljevo deco. Ti znaki pijetete so človeško vzeti lepi in plemeniti, toda o političnih uspehih legitimizma v formah, kakor jih kaže danes na Ogrskem, je pa dvom upravičen. Stara zgodovina po francoski revoluciji depoziranih rodov in se ponavlja. Nekaj časa gre, potem pa gibanje zamre. Tako kažejo tudi danes vsi znaki, da bodo ostali restavracijski poskusi Habsburžanov, Hohenzollerjev in Romanovov brezuspešni.

Zgodba žalostna in — smešna.

»Slovenski Narod« je prinesel 4. maja tole zanimivost: »Zagonezna afera. Kakor smo že zabeležili, so se vršile v klerikalnem društvu »Dobrodelnosti«, ki sta ga vodila duhovnik Janez Kalan in župnik s Homca, Merkun, velike nerednosti. Janez Kalan je bil primoran odstopiti in škofski ordinarijat je imenoval za komisarja, ki naj napravi red v društvu, kanonika Šiško. Po Ljubljani se govori, da so izginile velike svote denarja, ki so bile namenjene v dobrodelne svrhe. Kaj je na teh vesteh resnice? Opetovano smo že pozvali klerikalne liste, da nam pojasne to zagonezna afero, toda »Slovenec« in »Novi Cas« z »Avtonomistom« vred molčita kakor grob. Stvar postaja vedno bolj sumljiva in treba ji bo posvetiti največjo pozornost.«

Ta je bila že tretja tozadevna »Narodova« notica. Tudi »Jugoslavija« je pisala podob-

no in ne vem še kateri list. Pa ne samo časnik, tudi jeziki so storili svoje, da postavijo »Dobrodelnost« in gori imenovana grešnica v »pravo luč«. Za reklamo je bilo torej dovolj preskrbljeno. Že več mesecev se šušlja in raznaša po Ljubljani in se s srgno raztrosilo tudi že po deželi: V »Dobrodelnosti« je zmanjkalo mnogo tisočakov. Kako? Kam? V malho Kalanovo in Mrkunovo seveda! — Kaj sta pa z njimi? I, zapila, zakadila in zakavtala sta jih! Ali pa imata v zemlji — zakopan zaklad. Ali ne verjame? ...

Da, dobili so se ljudje, ki so to verjeli, ali vsaj prav skrivnostno in zategnjeno vpraševali: Slišite, kaj je res, da bi bil Kalan kaj...? Jaz pa sem se muzal in molčal ter hodil po Ljubljani dobre volje, dasi me je na ulici marsikak pogled ošinil, češ: Viš ga defravdanta! Kaj še ni pod ključem? — — — Zdal naj bo pa za enkrat teh špasoov dosti! Zani se že no — mi pravijo prijatelji — in govori! Torej pa rešimo no »Narodu« na ljubo to »zagonežno uganke«! — A rečem vam, da mi ni lahko o tem pisati. Nikdar bi tega na veliki zvon ne obešal, ko bi me razmere ne silile. Oprostite torej sledečo neskrbnost:

»Dobrodelnost« je delo s. Mrkuna in moje. Med vojsko sva ugotovila, da je krščanska dobrodelnost, posebno za te čase velike bede, slabo razvita. In ustanovila sva »Dobrodelnost« s tem namenom, da bo skrbela za vse one potrebe, za katere še ni poskrbljeno. Kar je narejeno, sva naredila sama s pomočjo dobrih odbornikov (sic) in sodelavcev (sic). Preskrbela sva »Dobrodelnosti« dom, hišo, cenjeno danes na par milijonov, dolga na njej je le še nekaj razmeroma malega. Za to hišo nismo dobili direktno nikdar nobenega vinarja. Kar smo prejeli darov, smo oddali vse za določene namene, le nekaj tisočakov za slepce in invalide imamo še. Hiša je nastala takorekoč iz nič; je le sad umnega gospodarstva. — Pota za društvo sva delala vedno zastoji. G. Mrkun je hodil prva leta vsak teden v Ljubljano; jaz sem imel pota enkrat na Dunaj, parkrat v Gradec k slepcem, večkrat v Trebnje, kjer je bila graščina nekaj časa društvena last, parkrat v Žiri, enkrat v Idrijo, na Jesenice in drugam, poleg neštetihi potov in letanja po Ljubljani. — G. Mrkun je vozil v Ljubljano siromakom živila lastnega pridnika in tudi sicer ogromno žrtvoval za Dobrodelnost. Kdor njega pozna, mu je znana tudi njegova požrtvovalnost. Vsa katoliška Hrvatska pozna homškega župnika ne le kot izvrstnega organizatorja, marveč tudi kot velikodušnega podpornika vsega dobrega. Podostokrat prihajajo na Homec za doli časa hrvatski duhovniki, bogoslovci in diaki. Pokojni dr. Rogulja se je na Homec pripravil štiri mesece za doktorat — za božji lon seveda. Predlaskim se je tudi zdravil dva meseca ondi — čui »Narod«! — srbski župnik Miroslavčević iz Novega Sada. Ko bi imeli vsi tako široko srce in odprt kakor g. Mrkun, bi se morda pravoslavci in katoličani lažje zblizali... — Zadnje zimo je prišlo na Homec večje število hrvatskih seljakov in inteligentov proučevati gospodarsko organizacijo. Pred tremi leti pa je bil na Homec socialni tečaj. Tri dni in štiri noči je prenočevalo in se preživljalo na malem Homec 170 Hrvatov in 7 srbskih sveštenikov, ki so nas takrat prvič malo spoznali. Vsa župnikova družina 14 dni ni delala drugega kakor pripravljala za goste. Vprašam: Kdo bi storil kaj takega?! — In tega tako idealnega in požrtvovalnega moža so si dovolili »dobri« ljudje obdolžiti, da je zato kupčeval za »Dobrodelnost«, da je spravljval v svojo malho! Ze samo tako sumnja bi bilo treba ogorčeno zavrniti!

Jaz pa sem dal »Dobrodelnosti« samo to, kar mi je ostalo od moje piiače, tobaka, razneš luksusa in športov. Imam namreč celih 500 kron fiksnih na mesec, zato si lahko marsikaj privoščim! Pri vsem tem je na vendar dobila »Dobrodelnost« od mene marsikak tisočak: enkrat 3000, enkrat 2000 skupaj, nešteto krat pa manjše svote. 50.000 kron, ki sem jih nedavno prejel iz Amerike iz izrečno priponio »Vase« so, in če jih vržete v Ljubljano, sem takoj razdelil: polovico »Dobrodelnosti«, polovico za druge dobre namene, tako da sem hvala Božu spet lahek! Dalje sem »Dobrodelnosti« namenil ves čisti dobiček »Bogoljubne knjižice« (razen 1. zvezka, ki je za Groblje) in to bo nekaj lepih tisočakov. Končno sva s prijateljem Mrkunom preskrbela »Dobrodelnosti« še neke traine in večje dohodke, da ne bo navezana na darove, ki prihajajo prav ničlo.

To, ljudje božji, so defravdacije, ki so se dožajale v »Dobrodelnosti«. Kdor ve za kakše druge, naj pove in dokaže: kdaj in koliko! Poravnava jih čveterno! — Bog mi odpusti, da to tukaj razkladam, ko bi bilo bolje, da ne ve levica, kaj je dala desnica. S sv. Pavlom moram reči: »Nespametno sem govoril, pa vi ste me prislili.«

Kako so pa torej moele nastati take govorice? To so storili ljudje, ki so nas prislili, da jih sprejmemo v »Dobrodelnost« in smo jih — naivneži! — sprejeli za najboljšim namenom, da ž njih sodelovanjem »Dobrodelnost« dvignemo. Kakor hitro pa so bili notri, so pokazali svoje — politične namene... Ker si pa mi v njih politične svrhe nismo dali »Dobrodelnosti« izvititi iz rok, ie bil ogenj v strehi in so vprizorilo to gonio. Človek bi ne veriel, da je kaj takega mogoče. Da je dobrota s'rota, sem skusil že stokrat, zdaj na posebno »pošteno«! Žalostna je ta zgodba, zelo žalostna in — nečedna!

Pa tudi zabavna in smešna! Poostokrat sem se iz srca zasmel, ko sem se spomnil, da me imajo ljudje za defravdanta. Kakšne časti na človeka skupaj leté! Ravno zdaj dve leti sem »na komuniste streljal« — divja zver — zdaj na defravdanta! Če ni to imenitno?! — E, še je časih lušno na svetu!

Janez Kalan.

Dnevne novice.

— Udeležencem zborovanja moških Marijinih družb, ki bo binkoštni ponedeljek v Ljubljani, je obratno ravnateljstvo južne železnice že dovolilo polovično vožnjo z vseh postaj južne železnice v Jugoslaviji. Z izkaznicami, ki jih prejmo iz Ljubljane vsi priglašenci in se morajo glasilati na ime, si bodo udeleženci na domači postaji kupili cele vozne listke do Ljubljane, ki pa bodo veljali tudi z a n a z a j. V ta namen bo na prvi postaji dobil vozni listek postajni pečat, enako tudi izkaznica. Pri dohodu v Ljubljano bo udeleženec

oboje pokazal kontrolnim železniškim organom, potem pa shranil za vožnjo proti domu.

— Nov kandidat za velikega župana se ponuja. Medtem ko se vsi državotvorni v potu obraza trudijo, da najdejo primerna dva moža za velika župana mariborski in ljubljanski oblasti, se je v Ljubljani sami našel kandidat, ki bi prav rad prevzel makari kar obe oblasti. Ta sam sebe priporočujoči g. kandidat ni nihče drug kakor gospod načelnik oddelka za uk in bogočastje g. dr. Skaberne. Zgolj naključje nam je prineslo na ušesa, da je g. kandidat prepričan, da bi bil on sam kakor rojen za velikega župana.

— Ministrski predsednik Pašić je večeraj ob petih popoldne odpotoval v kopališče lldžeh pri Sarajevu na kratek oddih. V političnih krogih se to potovanje različno komentira.

— P. n. županstvom sporočamo, da je sedaj še čas za izpremembe v zaznamku sejmov v »Druž. Pratik« za prih. leto. V interesu občanov bi bilo želeti, da nobeno županstvo ne izpusti iz vida te zadeve.

— Pristojbine za mešane pisemske pošiljke iz naše države v inozemstvo. Za mešane pošiljke (tiskovine, vzorce, poslovne papirje) iz naše države v inozemstvo se plačujejo od 1. maja t. l. zvišane pristojbine za blagovne vzorce (t. j. za vsakih 50 g ali del te teže po 40 par, najmanj pa 80 par). Če so samo poslovni papirji, se pa plačujejo za mešane pošiljke zvišane pristojbine za poslovne papirje (t. j. za vsakih 50 g ali del te teže po 40 par, najmanj pa 2 dinarja).

— Zagorje ob Savi. Dne 10. t. m. je tu umrla gospa Frančiška Rancinger v starosti 66 let. Bila je vzor krščanske čestitosti, dokaj temu je, da je znala v naših težkih razmerah vzgojiti vseh svojih pet otrok v zavedne katoličane in neustrašene pristane SLS. Tudi njeno blago srce bodo naši reveži težko pogrešali. Bodi ji Gospod obilen plačnik, naj počiva v miru. Prizadetim družinam pa naše najiskrenejše sožalje.

— Ježica. V nedeljo, 21. maja ob 8. uri zvečer priredi akademski ensemble Ljudskega odrja iz Ljubljane v tukajšnjem društvenem domu Fr. Grillparzerjevo »Prababico«, tragedijo v 5. dejanjih. K predstavi, kakršne še nismo videli na našem odru in ki vsebuje polno poetičnih lepot, vabimo vse ljubitelje lepe gledališke umetnosti, zlasti pa opozarjamo nanjo domače igralce. Na svidenje!

— Društvo slovenskih sodnikov s sedežem v Ljubljani, sklicuje s tem, na podlagi sklepa zadnjega občnega zbora z dne 19. februarja 1922, svoj izredni občni zbor na nedeljo, dne 28. maja 1922 ob 11. uri popoldne v razpravnih dvoranah štev. 79 deželnega sodišča v Ljubljani, da razpravlja o dnevnem redu, določenem na zadnjem občnem zboru. Razpravljalo se bo tudi o zakonu o sodijama. — Odbor opozarja zlasti na § 15 društvenih pravil, ki veli, da noben član ne sme prevzeti več kot pet pooblastil in prositi radi važnosti mnogobrojne zanesljive udeležbe.

— Društvo jugoslovanskih tehničarja v Pragi se najiskrenejše zahvaljuje vsem velečenjenim darovalcem prispevkov za naučno ekskurzijo v Nemčijo.

— Razgles o posesti in nošenju orožja. Gospod minister za notranje zadeve je z odlokom z dne 22. marca 1922, objavljen v Uradnem listu štev. 30, odredil, da je v mestih in trgih posest pušk in revolverjev vezano na posebno dovoljenje policijskega ravnateljstva oz. okrajnega glavarstva. Na podlagi tega odloka razglašajo policijsko ravnateljstvo, da mora v Ljubljani vsaka civilna oseba, ki nima veljaven orožni list, v katerem je označena posest orožja, tekom 8 dni vložiti prošnjo za dovoljenje posesti strelnega orožja. Vse one osebe, katere imajo veljavne orožne liste, v katerih je dovoljena posest in nošenje orožja, morajo 14 dni pred pretekom veljavnosti orožnega lista vložiti posebno prošnjo za posest orožja. Te prošnje so vezane na kolektivno 2 Din, ter je istim priložiti za dovoljenje kolek 5 dinarjev. Posest in nošenje vojaških pušk je prepovedano in se ne bo nikomur dovolilo. Pregreške proti temu predpisu kaznuje sodišče poleg zaplembe orožja z zaporom do 3 mesecev ali z globo do 4500 dinarjev.

— Iz orožniških krogov se nam kot odgovor na dopis v »Slovenec« od 9.5. 1922 št. 105 piše sledeče: Dopisnik pripozna, da je gnotno stanje orožništva res slabo, a da temu ni krivo poveljništvo V. orož. brigade, temveč oni gospodje, kateri niso še do sedaj za orožnike kredita nakazali. Seveda finančno ministrstvo nakazuje različne kredite, a za orožnike ga nima, ker morejo orožniki pri V. brigadi živeti zgolj od obljub. Dopisnik trdi, da ne odgovarja resnici, da znaša najvišja orožniška plača, brez vštete dnevne draginske doklade 4 Din, mesečno 2400 K. Temu nasproti ugotavljamo, da ima orožnik faktično mesečno sledeče prejemke: 100 Din plače, 400 Din draginske doklade in po izvršenih treh službenih letih po novem orož. zakonu (Uradni list št. 43 e 1922 člen 107,) 12 Din, torej skupno 2048 K in ne 2400 K. Razen draginske doklade orožnik ne dobiva še 4 Din za svojo lastno osebo dnevno. To vsoto dobivajo le družinski člani, ako je orožnik oženjen, drugače pa ne. Dopisnik trdi tudi, da najvišja orožniška plača dosega uradniško. V resnici dobiva orožnik s 25 službenimi leti mesečno plače 150 Din, draginske doklade 400 Din in službene doklade 80 Din ali 2520 K. Naj se to primerja s plačo uradnika v XI. činovnem razredu! Nadalje je treba vprašati dopisnika, kaj je z onimi vpojojenimi starimi orožniki, ki ne dobivajo že peti mesec ne plače ne pokojnine? Ali so to ti trpni na stara leta zaslužili? Kje je tukaj pravica? Od česa naj ti reveži živijo? Gotovo od obljub V. orož. brigade? V tem smislu se obražajo vpojojeni orožniki do naših gospodov poslancev in prosijo, da temu neobvyčajnemu nedostatku na merodajnem

mestu enkrat naredijo konec, oziroma posredujejo, da se bo tem revežem najsiobote pokojnina ali vsaj na račun iste nakazala primerna vsota, ker vsaka prošnja pomaga toliko kakor bob ob steno metati.

— Italijanska kraljeva dvojica obišče Juljsko Benečijo. Končno je določeno, da italijanska kraljeva dvojica obišče nove pokrajine. Program je naslednji: 21. t. m. se kralj in kraljica z vojnim brodom pripeljeta v Trst. 22. maja obiščeta Trst, Kras in Gorico, 23. maja Postojno, 24. maja Poreč in Pulj, 25. maja Lošinj in 26. maja Zader.

— Nevihita v Zagrebu. 10. maja je bila v Zagrebu in okolici huda nevihta, ki je naredila precejšnjo škodo na nasadih. V bližini Zagreba je strela ubila nekoga kmeta, ki se je vračal domov.

— Preselitev cele vasi. Listi poročajo, da so vaščani v vasi Batonja, ki je pripadla po razmejitvi pod Mažarsko, sklenili, da se preselijo v Jugoslavijo. Vlada jim bo nakazala potrebno zemljišče na Ovčjem Polju v Južni Srbiji.

— Malaria v Črni gori. Stalna komisija za epidemične bolezni je proglasila Črno goro za malaricno cono in je odredila posebno komisijo, da prepočuje deželo. Komisiji je stavljenih mesečno 15.000 dinarjev na razpolago.

— Utopljenec. Dne 9. t. m. so našli v Savi v Pogoniku pri Litiji neznanega moškega utopljenca, starega okoli 50 let, 170 cm visokega, oblečenega v vojaško zeleno letno bluzo, enake hlače, belo srnjico, sive spod. hlače brez čevljev.

— Najdena utopljenka. Anton Zupancič in Fr. Juvan sta v Zavoglu potegnili iz Ljubljane neznan žensko, katera je že čez mesec dni ležala v Ljubljani. Utopljenka je približno 30 do 35 let stara, 160 cm visoka, močna, črnih, velikih las, okroglega črnkastega obraza. Prstanov in uhanov ni nosila. Znakov kakor poškodbe ni bilo na trupu. Neznano utopljenko so pokopali na pokopališču pri sv. Lenartu.

Planine hribolazcem zaprte!

Odkar so Wranglovi zasedli meje, so nam planince Karavanke in Juljske Alpe zaprte. Ako le malo zapustiš glavno cesto in kreneš v tako stransko dolino, ki vodi na obmejne grebene, že ti štrli bodalo obmejne straže nasproti. Hribolazci so se pogostokrat pritoževali pri Slovenskem planinskem društvu, in to se je res pošteno trudilo, da jim omogoči prost dohod v gore. Poslalo je vloge na trgovinsko ministrstvo, oddelek za »promicanje strancov«, na vojno ministrstvo, intervenciralo pri pokrajinski vlad, pri pokrajinskem namestniku, in uspeh? No, ta ni izostal! Zadnje dni je dobilo S. P. D. odgovor na vse te korake od »Komande IV. odseka granične trupe, Zagreb«, v katerem izve, da morajo turisti, ki žele potovati v obmejnih krajih, vložiti pri imenovanju komandi »svoje molbe sa svojo legitimacijo«, ter navesti kraj, čas, itd. Skratka: ako se ti bo zahotelo po narcisab, in bi rad šel ponje na Golico, moraš si preskrbeti člansko izkaznico S. P. D. ki pa mora biti opremljena s sliko, ter jo poslati s prošnjo vred na »Komando« v Zagreb. V prošnji moraš navesti, da bi rad šel na Golico in kdaj bi rad šel. Odgovor seveda dobiš, ako ga sploh dobiš, kob o mesto narcis pobeli Golico že jesenski snež. Iz tega se jasno razvidi, da so nam zaprte najlepše naše planine in S. P. D. lahko prenese svoje planinske domove na Golovec, Kurešček, Grmado, kajti te »gore« nam dosedaj še niso prepovedane. Italijanska vlada obrača tok turistov v obmejne kraje, jim daje brez posebnih prošelj velike ugodnosti na železnici, jim nudi zavetišča v kočah obmejnih straž, naša nam zapira pota na lastnih tleh. In tako bodo gledali neosvobodjeni Slovenci z Golice, Kepe, Stola, Črne prsti, Bogatina, Triglava in drugih obmejnih gor v dolino na svoje »osvobodjene« brate, ki jim je dovoljeno občudovati planine samo še s prašnih cest. »Difficile est satiram non scribere.« Da, težko je o tem resno pisati. — S. P. D. je bilo v svojih vlogah jako skromno, da še preskromno. Prosilo je samo to, da bi smeli prosto pohajati po planinah tisti njegovi člani, ki bi se izkazali z legitimacijo, opremljeno s sliko in vizumom pristojne politične oblasti. In na te svoje prošnje pa dobi odgovor od »Komande«, ki jasno kaže, da ti gospodje nimajo niti pojma o turistiki. Ako bi slavna »Komanda« vedela, kaj je turistika, bi ne bila mogla tako odgovoriti. Kajti v tem slučaju bi bil ta odgovor — dovolite tuji izraz — čisto navadna »frocclarija«, naslovljena na S. P. D. in na vse planince. In kaj takega si moramo pustiti dopasti v svobodni Jugoslaviji! Temu je treba hitre odpomoči. Poslanci vseh strank zganite se! Povejte v Belgradu, da zahtevamo prosto pot po naših planinah. Ako pa smatrajo merodajni gospodje alpinizem za luksuz, naj nam pa nalože še »planinske« davek. Iz srca radi kolkujemo gorske črevlje, palice, cepine, nahrbtnike itd. samo pustite nas v naše planine. — Obljubljuje se že dolgo, da pojdejo Wranglovi stran, toda obljube nam malo pomagajo. Pošljite jih takoj proč in dajte nam naše domače slovenske stražnike nazaj, ali vsaj take, da e lahko z njim pametno pomeniš, predno dobiš kroglo v glavo ali bodalo v trebuh! — Pravijo, da je do stop v gore zabranjen zaradi tihotapstva, kakor bi planinci tihotapili! Dobro, če se kdo zdi straži sumljiv, naj mu pa prebrska nahrbtnik! Seveda bo v tem slučaju Wranglovec smatral skoraj gotovo za tihotapsko blago aluminijeve škatlice, fotografske aparate, daljnogled, kompose, dereze in kar imajo podobnega hribolazci pri sebi. Zato moramo zahtevati v Sloveniji slovenske obmejne stražnike mesto ljudi, ki nas niti ne razumejo, in prosto pot po naših planinah, kakor smo jo imeli preteklo leto. — V petek, dne 26. t. m. bo ob 8. zvečer zboroval izredni občni zbor S. P. D. Glavna točka dnevnega reda bo »poročilo glede posejanja obmejne gorovja, sedaj oviranega po gibanjih

čelah«. Takrat prihitite v Mestni dom vsi planinci in prijatelji naših planin, da glasno protestiramo proti kratenju svobodnega obiskovanja naših planin. Planince.

Štalarske novice.

Š G. minister na r. dr. Kukovec je bil pri mariborski stanovanjski komisiji spoznan za tako nujno potrebnega v Mariboru, da so mu nakazali krasno stanovanje v Vrazovi ulici. G. minister dobi nakazano stanovanje od g. dr. Trenca, ki je imenovan kot kopalški zdravnik na Dobrni.

Š Pobegli kaznjenec Kampf, ki je na Teznu pri Mariboru ustrelil orožnika Škrbca, je pobegnil na Pohorje. Stanje v pljuča in hrbtnico ustreljenega orožnika je opasno; vesti, da je že umrl, se še ne potrjujejo.

Gospodarstvo.

g Žitni trg. V Vojvodini so bile žitu sledeče cene: pšenica 16.20, ječmen 12, oves 8, koruza 11, pšenična moka št. 0 22. Tendence slaba.

g Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji. Po izkazu Narodne banke z dne 30. aprila 1922 imamo za 4.815.4 milijone dinarjev papirnatega denarja v prometu. Od prejšnjega izkaza se je stanje zmanjšalo za 48.4 milijone.

g Stanje papirnatega denarja na Mažarskem znaša po zadnjem izkazu ogrskega bančnega instituta z dne 7. t. m. 30.717.163.497 o. K. Od zadnjega izkaza se je stanje pomnožilo za 136.890.524 o. K.

g Poljska-italijanska trgovska pogodba. V Genovi se bo podpisala te dni trgovska pogodba med Poljsko in Italijo.

g Načrt nemškega posojila v znesku 5 milijard zlatih mark. Kakor poroča »Chicago Tribune«, obstoji načrt dati Nemčiji pet milijard zlatih mark posojila, da bo lahko plačala svoje obveznosti iz naslova reparacije dne 31. maja in v prihodnjih letih.

g Avstrijske finance. Avstrijski finančni minister dr. Görtler je dobil 10. maja v finančnem odboru nezaupnico. Izvajal je posledice in odstopil. Z njegovim odstopom se bavijo vsi dunajski dnevniki in prinašajo obenem zanimive podatke o finančnem stanju republike. Vsaka šesta obitelj v Avstriji je vzdrževana od države, ki troši letno 400 milijard a K za državne nameštence. Železnice bodo po dosedanjih računih imele v l. 1922. 52 milijard deficita in državna orožarna v Wöllersdorfu 6 milijard izgube. Poročilo državne banke z dne 15. aprila izkazuje 321.925 milijonov kron papirnatih bankovcev. V poslednjem tednu je bilo natiskanih bankovcev za 14.019 milijonov kron. Celotni dolg avstrijske republike je znašal tega dne 574.794 milijonov kron. Kako bo to končalo, ne ve nihče. Živi se veselo naprej. Kljub velikemu tarnanju pa se hranilne vloge množe. Marca meseca na primer so se vloge v dunajskih denarnih zavodih zvišale za 1855 milijonov. Cene življenskih potrebščin stalno rastejo, bremena postajajo dnevno silnejša. Številne milijarde novih davkov teže prebivalstvu, parlament pa dan za dnem sprejema nove davke. Železnice in poštne pristojbine stalno zvišujejo. V proračunu je finančni minister predvideval, da bodo dohodki železnice znašali l. 1922. okroglo 120 milijard a K. Dohodki prvih mesecev pa kažejo, da je ta račun napaden. Kajti s povišanjem pristojbin se je znatno zmanjšal promet in s tem tudi dohodki. Nikjer izhoda iz vedno rastoče draginje. Finančna uprava niti ne pomišlja, da bi delala kakor prihranke in finančno gospodarstvo Avstrije se bolj in bolj približuje bankrotu.

g Največji rudnik na svetu. Največji rudnik Zjedinenih držav in celega sveta je solni rudnik, ki se razteza od severnega Kansasa preko celega zapadnega dela Oklahome in južnega dela Nove Meksike do zapadnih čelov Teksasa. Rudnik zavzema površino od približno 230 tisoč kvadratnih kilometrov. Povprečna globokost solnih plasti znaša, kakor javlja Popular Science Monthly 90 metrov. Množina soli je tako velika, da morejo Združene države nekoliko milijonov let uporabljati to sol, ako znaša sedanja uporaba 6.3 milijonov ton.

BORZA.

Zagreb, 12. maja. (Izv.) Devize. Berlin 23.75—24.25, Bukarešta 50—51, Milan 355 do 362, London 292—305, Newyork (ček) 65.75 do 67, Pariz 600—612, Praga 129—131, Švica 1250—1310, Dunaj 0.75—0.78, Budimpešta 8.50—9. Valute. Ameriški dolarji 64.50—66, češkoslovaške krone 126—128, napoleondori 220—0, nemške marke 25—26, rumunski lei 0—50.50, italijanske lire 350—357.50.

Belgrad, 12. maja. (Izv.) Devize. Berlin 23.50, Budimpešta 9, Bukarešta 48—50, Italija 352, London (zaključek) 298, Newyork 0—66, Pariz (zaključek) 600, Praga 129, Švica 1290, Dunaj 0.80, Sofija 0—46, Solun 0—260. Valute. Nemške marke (zahteva) 23.50, francoski franki (zahteva) 595, italijanske lire (zaključek) 350.

Curih, 12. maja. (Izv.) Berlin 1.81, Newyork 519, London 23.06, Pariz 47.875, Milan 27.475, Praga 9.975, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.00, Varšava 0.13, Dunaj 0.06, avstrijske krone 0.0625.

Berlin, 12. maja. (Izv.) Dunaj 3.205, Budimpešta 37.20, Milan 1523.05, Praga 553.50, Pariz 2631.70, London 1277.40, Newyork 286.89, Curih 5558.

Praga, 12. maja. (Izv.) Dunaj 0.48875, Berlin 17.85, Rim 273, Budimpešta 6.55, Pariz 472, London 329.25, Newyork 51.575, Curih 993, avstrijske krone 0.54, lire 270.

Dunaj, 12. maja. (Izv.) Devize. Zagreb 32.47—32.53, Belgrad 129.58—129.82, Berlin 31.075—31.175, Budimpešta 11.67—11.78, London 39.575—39.625, Milan 473.70—474.30, Newyork 8919—8931, Pariz 816.50—817.50, Praga 173.40—178.60, Sofija 64.95—65.05, Curih 1718.75—1721.25. Valute. Do-

larji 8600—8631, bolgarski lei 63.95—64.05, angleški funti 39.375—39.425, francoski franki 816.50—817.50, italijanske lire 471.70—472.30, jugoslovanski dinarji 129.58—129.82, rumunski lei 62.94—63.06, švicarski franki 1713.75—1716.25, češkoslovaške krone 173.15—173.25, mažarske krone 11.67—11.73.

Ljubljanske novice.

Ij Za gladojoče v Rusiji. V nedeljo 14. t. m. se bo zbiralo po ljubljanskih ulicah prispevke za gladojoče v Rusiji. Prosimo občinstvo, da daruje vsak po svojih razmerah v ta namen. 100 Din zadostuje, da se reši eno človeško življenje. Kdor se ne čuti prisiljenega, da daruje že iz dolžnosti, ki nam jo narekuje ljubezen do bližnjega, naj pomisli, da so milijoni in milijoni očetov, sinov in bratov teh stradalnih ruskih mučnikov morali umreti na galskih planjavah, da so tako osvobodili nas iz avstrijskega suženjstva. — V nedeljo dne 14. t. m. bo ob priliki »Ruskega dne« predaval lektor tukajšnjega vseučilišča Preobraženski ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma o gladi v Rusiji. Vabimo občinstvo, da se v največjem številu udeleži tega predavanja.

Ij Javna telovadba šentpeterskih Orlov in Orlic se vrši v nedeljo zvečer ob 8. uri v dvorani Ljudskega doma. Kdor še ni videl brnskih prostih vaj in krasnih ženskih simbolično-ritmičnih vaj »Tri dobe česke zemlje«, ta naj ne zamudi prilike ogledati si jih. Poleg tega bo še več krasnih točk iz športa in telovadbe. Vse točke spremlja z znano spretnostjo godba Dravske divizije. Godbeniki in glasbeniki soglasno hvalijo lepoto glasbe, ki spremlja vse telovadne točke. Vsaka točka zase je umetnijska, bodisi s telovadskega, bodisi z glasbenega vidika. — Predprodaja vstopnic v Jugoslovanski knjigarni.

Ij Podoknica. Šentpeterski Orli in Orlice prirede v soboto zvečer ob 9. uri gospej Slavici Cvenkovi, ki kumuje pri šentpeterski zastavi, podoknico. Zbirališče občinstva ob 8. uri zvečer pred šentpetersko cerkvijo odkoder je skupen odhod z rakovniško godbo na čelu v Streliško ulico. Ljubljansko občinstvo toplo povabljeni!

Ij Pevsko društvo Ljubljana ima danes ob pol 9. uri zvečer nujno odborovo sejo. Vsi odborniki točno.

Ij Prosveta frančiškanske župnije priredi jutri v nedeljo izlet na Sv. Jošt nad Kranjem. Odhod z gorenjskim vlakom ob 6.35 uri zjutraj. Člani in prijatelji se vljudno vabijo.

Ij Poldnevni izlet na Šmarjetno goro in v Stražišče pri Kranju priredi v nedeljo dne 21. maja Prosveta za stolno župnijo. Odhod iz Ljubljane z opoldanskim vlakom. Člane in semisljenike se na ta izlet že sedaj opozarja.

Ij Gremij trgovcev Ljubljana-okolica v Ljubljani naznanja, da se bo vršil III. redni letni občni zbor dne 18. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Ij Društvo »Soča« ima danes ob 8. uri zvečer navadni družabni sestanek v hotelu Lloyd. (K)

Ij Društvo slušateljev filozofske fakultete javlja cenjenemu občinstvu, da se predavanje dr. Basaja »O združništvu etc.« radi popolnoma nepredvidenih ovir ne vrši 14. t. m. na univerzi. — Odbor DSFF.

Ij Slovenske koroške zemlje si ne pusti ukrasti! — To je bila sedma plebiscitna zapoved za Slovence, Za nas velja tudi po plebiscitu. Delajmo na to, da si zopet osvobodimo zibelko slovenstva. Udeležimo se »Koroškega večera« v soboto, dne 13. maja v Narodnem domu, katerega priredi Gosposvetski zvon skupno z Udruženjem koroških Slovencev v prid zatiranim bratom v Korotanu. Samo pet dinarjev je vstopnina. Zabave in razvedrila ne bo manjkalo. (K)

Ij Slovensko zidarsko in tesarsko društvo vabi vse člane, naj se udeleže društvenega izleta v nedeljo dne 14. t. m. v Bizovic. Zbirališče v društvenem lokalu točno ob 1. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na poznejši čas. — Odbor. (K)

Ij Skrbimo za mestne uboge! Beda med ubožnimi sloji mesta Ljubljane je od dne do dne večja. Poleg pomanjkanja hrane, pomanjkanja primernih bivališč in obleke so razširjene med njimi razne bolezni, ki uničujejo njihovo delazmožnost. Uničujejo pa zlasti mladino, ki bi morala postati cvet našega naroda. V tej sili je pomoč nujna in dolžnost vseh imovitejših in interesiranih krogov je, da ublažijo to bedo ter pripomorejo poklicanemu faktorjem do ugodne rešitve tega vprašanja. Vprašanje preskrbe naših ubožcev, zlasti pa preskrbe naše mladine, ne sme postati zoprn nadlegovanje prebivalstvu našega mesta, temveč se mora smatrati kot eno najvažnejših zadev. Mestni magistrat se je na iniciativo župana že obrnil enkrat do vseh imovitejših krogov s prošnjo, da se zavežejo žrtvovati vsak mesec primerne vsote za mestne uboge. Tamu pozivu se je odzvalo le majhno število pozvanih, tako da ti mesečni prispevki ne zadostujejo niti za majhno število ubožcev. V prihodnjih dneh se obrne mestni magistrat ponovno na mestno prebivalstvo s prošnjo, da podpirajo s stalnimi mesečnimi prispevki mestne uboge. V to svrhu bodo predložene vsem interesiranim krogom posebne izjave, na katerih se posamezniki izjavijo, kakšno vsoto so pripravljeni vsak mesec žrtvovati za mestne uboge. Vsak najmanjši dar je dobrodošel in upamo, da bo odziv večji, kakor je bil do sedaj. Te izjave bodo pobirale po hišah zastopnice ženskih organizacij, ki so prostovoljno prevzele to delo, v času od 2. do 10. junija t. l.

Ij Splašena konja utonila. Včeraj popoldne ob 4. uri je peljal neki vojak s parom konj mrvo. Pri prisilni delavnici sta se konja splašila in dirjala naravnost proti Ljubljani. Vojak je pravočasno skočil z voza, konja pa sta zapeljala v Ljubljano, kjer sta utonila. Mrvo je odnesla Ljubljana.

Ij Pobijanje draginje. Okrožno sodišče v Ljubljani je obsodilo Francisko B. na 14 dni zapore in na 250 Din globe, ker je 24. decembra 1921 na Viču prodajala mleko po 10 K liter, dasi je bila ta krat cena mleku 8 K liter. Deželno kot vzklonno sodišče (predsedoval je svetnik dr. Modic in poročal svetnik dr. Skaberne) je B. znižalo kazen na 24 ur zapore in na 50 Din globe. — Dalje je vzklonno sodišče potrdilo več oprostilnih sodb okrajnega sodišča glede na neoznačene cene. V enem slučaju ni bilo s cenami označeno porcelanasto lukusno blago, v drugem slučaju je imela stranka vse predmete s cenami označene, samo sukanec ni bil označen, ker je listek padel z blaga.

Ij Policijska kronika. Pod kolo se je zaletel v Rožni dolini mlad psiček in povzročil, da je kolezar Alojzij P. prav pošteno padel. Kolo se je poškodovalo. — 60 letna Marija Požarska v Sp. Šiški se je jezila nad otroci, ki so se igrali pred njenim stanovanjem. To je pa krovskega mojstra Ivana Dovča tako razjezilo, da je starko tako sunil, da je padla na kamenita tla in se močno poškodovala. — 49 letni delavec Jože J. je bil prijet ker je prinesel z Golovca eno butaro svežih drv. — Izvoščku Francu Slovanu je bila iz konjskega hleva ukradena konjska odeja. Slovan je sam izsledil tatutinu in ga naznanil oblasti. — 4000 K vredno kolo je bilo ukradeno knjigovodji Juliju Susteršču. — Tvrški Zalta in Zilič na Dunajski cesti je bilo ukradeno železo v vrednosti 40.000—50.000 K. Ukradeno železo so tatovi prodajali na Koslerjevem vrtu. — Na glavnem kolodvoru je policija aretirala 7 oseb. Med njimi je bil prijet tudi Milan Smiljanec iz Sočee na Hrvaškem, ker je imel ponarejen angleški potni list, na katerega je prilepil svojo fotografijo in ponaredil pečat angleškega konzulata na njem. — 18 m ševtja v vrednosti 1782 Din je bilo ukradeno Mariji Rogelj. — Z nožem je ranil Ivan Škrvec Alojzija Arnska. — Vlomljeno je bilo ponovi v delavnico kleparskega mojstra Jožeta Pospisila. Vlomilec je odnesel le delavni plašč. — Policija je aretirala Ivana Novaka, ker je ukradel Antonu Vodniku ustrojeno svinjsko kožo, vredno 500 K.

Narodno gledališče.

Gostovanje Marije Vere v Ljubljani. Znamenita tragedinja kr. Narodnega pozorišta v Beogradu, Marija Vera, gostuje v četrtek, 18. maja t. l., in v nedeljo, 21. maja, v naši drami. Umetnica si je zbrala za gostovanje glavni dve vlogi v žalostni »Marija Stuart« in bo nastopila v četrtek v vlogi Marije, v nedeljo pa v vlogi Elizabete. Marija Vera, ki je rodom Slovenka, doma iz Kamnika, si je stekla že pred vojno na inozemskih odrih mnogo hvale in priznanja in bo to pot nastopila prvič v Ljubljani. Obe predstavi bosta izven abonementa in pri običajnih cenah.

Drama.

Sobota, 13. maja — Marija Stuart, B.
Nedelja, 14. maja — Madame Sans Gêne, izven.
Ponedeljek, 15. maja — Otok in Struga, C.
Torek, 16. maja — zaprto.

Opera.

Sobota, 13. maja — Tosca, A.
Nedelja, 14. maja — Lakmé, izven.
Ponedeljek, 15. maja — zaprto.
Torek, 16. maja — Cavalleria rusticana, A.

Orlovski vestnik.

»Mladost« št. 5 je natienjena. 15. t. m. jo začno razpošiljati naročnikom. Zopet ima dvojne platnice in obsega sestavke: Orel in Marijine družbe. — Ivana d'Arc: vzor Orlicam. — Zakaj smo izgubili Koroško? — Propadamo. — Kako povzdigniti orlovsko misel? — Izlet Orlov v Strassbourg 1921. (Dalje.) — Povest: Stric Jaka. (Dalje.) — Reforma tekmovalnega reda. (Konec.) — Priprave na orlovski tabor v Brnu. — Poročila. — Dopisi. — 2 slike (vseslovski mladinski šod 1904 in nastop mednarodne zveze Katoliških telovadcev v Vatikanu 1913). — Mladost sprejema tudi inserate (naročnikov ima 2600, čitatev do 15.000). Naročnina je za člane 17 Din, za nečlane 20 Din. (Orlovski Podzveza, Ljubljana, Ljudski dom I.)

Seja vadiateljskega zbora Orliške podzveze se vrši v nedeljo 14. maja ob 1. uri popoldne v prostorih O. P. Ker je seja izredne važnosti, je udeležba vseh vadiateljev obvezna.

Št. Vidsko orlovsko okrožje naznanja, da se nameravani izlet k sv. Katarini v nedeljo 14. t. m. vsled nastalih ovir ne vrši, kar naj vzamejo podrejeni odseki za znanje. Bog živi!

Orlovski odseke pozivljamo, da pomagajo pri nabiranju prispevkov za gladojoče v Rusiji. V krajih, kjer so taka zbiranja že v teku, naj odseki sodelujejo; v drugih krajih pa naj začnejo sami z zbiranjem. — Predsedstvo O. P.

Turistika in sport.

Nogometne tekme 14. t. m. na igrišču Ilirije. V nedeljo igra ljubljanska Ilirija proti Iliriji, prvo razrednemu klubu iz Zagreba, ki je vsled neobičajnega borbenega duha, požrtvovalnosti in ostre igre na glasu kot vrlo opasen protivnik. — Pred tem se vrši prvenstvena tekma Hermes s Ilirija rez., najzanimivejša drugorazredna prvenstvena tekma, v kateri se bo igral sigurno dober nogomet. — Vstopnina je za obe tekmi skupna. Pričetek prve igre ob 15. uri. — Med odmorom tekme Ilirija—Ilirija se vrše lahkonatletske tekme v teku. (K)

Konjske dirke v Belgradu. Uprava Donavskoga kola jahačev »Knez Mihajlo« naznanja: Zadnje dni voda v Savi stalno pada. Na dirkališču Donavskega kola jahačev je steza že iznad vode, dasi jo deloma pokriva še blato. Računajo, da se bo sušenje zemljišča nadaljevalo kakor doslej, je uprava DKJ sklenila, da se vrši prvi dirkaški dan letošnjega leta 21. maja. Na programu tega dne je pet dirk: Splošna dirka, dirka polnokrvnih triletnih konj, dirka polnokrvnih štiri- in večletnih konj in preponska častniška dirka. Za ta dirkaški dan je dosedaj prijavljenih 40 konj. Prijave se sprejemajo še do četrta, 18. maja, do opoldne. Pregled prijavljenih konj se vrši tega dne ob 3. uri popoldne na dirkališču pri Carjevi čupriji. — Prihodnje dirke se vrše dne 28. in 31. maja in 4. ter 7. junija.

Dragocenost vsake hiše je lekarn. Fellerja prijetno dišeči »Elsafuide«, ki je najboljšo sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave itd. Je močnejši in boljši kot Franc. žganje. 3 dvojni steklenici ali 1 špec. steklenico z zamotom in poštino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Šubica donja, Elsatrg 134, Hrvaško.

Mladenič 30 let star, v drž. službi kot pisar, pripravnik, z več tisoči prihranki, se želi vsled pomankanja znanja seznaniti v svrhuženitve z gospico neomadeževane preteklosti 20-26 let, katera poseduje hišo ter nekoliko zemlje ali primeren vrt, najraje v ljubljanski okolici, odnosno tudi drugje. Zahteva se tudi nekoliko znanja šivilje. Ozira se samo na resne ponudbe s priložno sliko na upravo SLOVENCA pod: »Vesela bodočnost 1838«.

Šivilja na dom

se takoj sprejme. Poizve se v restavraciji glavnega kolodvora v Ljubljani. 1842

Odvetniški PISARNI

dr. Frana Irgoliča,
MARIBOR, Aleksandrova c. 45 in
dr. Igo Janca
(prej MURSKA SOBOTA) sta se
združili.

IZJAVLJAM, da so bile moje obdolžitve in sumničenja, izrečena dne 28. aprila v hotelu Lackner, glede okr. komisarja Mihaela Zavadlala, popolnoma neosnovana in da sem iste izrekel v nepremišljenosti, pod vplivom, kakor sem se prepričal, popolnoma neresničnih in lažljivih informacij drugih oseb. — Črnomelj, 7. maja 1922. 1837 M. ROZANČ.

več samostojnih pomočnikov

slikarske stroke. Stalno delo, dobra plača. FR. P. STARE, slikarski mojster, LJUBLJANA, Florijanska ulica šte. 16.

Poštena, snažna, **ŽENSKA** srednjih let, ki razume na kuho, se sprejme takoj k mali družini v mesto. — Naslov v upravnistvu SLOVENCA pod šte. 1762.

Mlado, snažno, po-
šteno vzgojeno **DEKLE** sprejemem takoj za pospravljanje sob in k otrokom. — Naslov pove upravnistvu »SLOVENCA« pod šte. 1763.

Zahvala Povodom prerane smrti našega nad- vse ljubljene sina ozir. brata, bratranca in strica, gospoda

Alojzija Zajc
orožnika v Zagorju

se iskreno zahvaljujemo za vse dokaze sočutja, posebej še gosp. orož. komandirju za poklonjen venec, gg. častnikom ljublj. brigade za venec in častno udeležbo, gg. kolegom pokojnikovim ter zagorskemu prebivalstvu sploh za številno spremstvo na zadnji poti nepozabnega pokojnika. Vsem iskrena hvala!
Žalujoča rodbina ZAJC.

Iščem SOBARICO.

Miklošičeva cesta št. 16,
II. nadstr. 1808

DEKLETI iz **KUHARICO**, ki zna boljše hiše: kuhati in **sobarico** išče lekarnar **Krešimir DE-RENCIN**, Koprivnica, Hrvatsko. Plača in postopek dober. 1775

Kuharica in dekla

iščeti službe v boljši hiši na deželi ali v mestu. Za priporočilo domačega župnika pišite na upravnistvo »Slovenca« pod imenom: Župnik 1735«.

V pouk se sprejme deček poštenih revnejših staršev, zdrav, čvrst in nepokvarjen (nekadilec) z dobr. spričeval. ljudske ali mešč. šole. Vsa oskrba v hiši. Martin Schwer, trgovina z mešan. blagom spec. manufaktura, Samobor p. Zagrebu.

Perfektna, poštena soba-rica išče mesta na letovišču. — Cenjene ponudbe na upravo Slovenca pod »Sobarica 1810«.

Služkinjo v kuhinjo sprejme takoj restavracija pri »Slonu«, Ljubljana.

Dva mizarska pomočnika sprejme **FRAN BENEDIČIĆ**, Naklo pri Kranju.

Napredaj je v promelnem mestu na Štajerskem zelo dobro idoča **trgovina z meš. blagom** z vsem inventarjem in pražarno s stroji. Istotam je tudi lepo stanovanje z vsemi mobilijami. Ponudbe pod: »Prilika« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1821

Stavb. podjetje And. Černe, LJUBLJANA, Linhartova ulica 9, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji samostojnega **stavbenega tehnika in stavbenega polirja** tudi samostojna moč.

Več dobro ohranjenih **OKEN in VRAT ter PEČI** je napredaj. — Več povedo na Sv. Petra cesti šte. 23.

ČEBELE kupim z mladim satjem, v dobro izdelanih A. Z. panjih in močnimi družinami. — Ponudbe na upravo »SLOVENCA« pod: »ČEBELE«. 1839

Prostov. javna dražba kočij in konjske opreme se vrši dne 20. maja ob pol 11. uri Dunajska cesta šte. 25, dvorišče.

Telovad. potrebščine

za člane, članice in naraščaj, kakor tudi sukno za kroj priporočila tvrdka **A. & E. Skabernè** LJUBLJANA Mestni trg 10.

STANOVANJE in HRANO pri boljši, poštenu družini, z začetkom šolskega leta, iščeta dva dijaka druge gimnazije. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »PRIMOREC«. 1839

Spalni divan dobro ohranjen, z zimnico, se prod. — Naslov pove uprava lista pod št. 1840.

Vljudno naznanjam, da sem s 1. majem prevzel staro, dobro znano gostilno »pri KOVAČU« v Tomačevem. — Postregel bom z najboljšo plačo in dobrih prigrizkom. Za obilen obisk se priporočam! **ALOJZIJ JERMAN**, gostilničar, pri »KOVAČU« v Tomačevem.

Elektrotehn. inštalater Iv. Petrič, Zg. šiška št. 13 (v graščini g. Lukmana), montira zunanje in hišne napeljave, ureja stroje, motorje in dinamo vseh vrst po zmernih cenah. 1833

Večjo množino posekanega, suhega smrekovega **LESA** v hlodih in 7 vagonov **borovih desk** radi boleznj takoj prodam. Vprašati: Hotel »SLON«, soba 73.

Lepo POSESTVO

v bližini Celja, obstoječe iz: hiše z dvema stanovanjema s pritliklinami, hleva, svinjaka, lastnega vodnjaka, že obdelanega vrta in njive, nekaj sad. drevja, takoj napredaj. — Ponudbe pod: »Celje 400.000/1831« na upravnistvo »Slovenca«.

Kupim ali vzamem v najem **TRGOVSKI LOKAL** po možnosti združen z gostilno (s konce- sijo) v večjem kraju na deželi. Ponudbe na: Franjo S. HROVAT, Celje-Gaberje 75.

Napredaj po nizki ceni: 2 postelji, 2 nočni omari, velika omara za obleko, mala omara za obleko. Poizve se: Glinca št. 82 pri Viču. 1814

Nagrado 5000 kron

dobi, kdor zamenja stanovanje: 3 sobe in kuhinja, v bližini južnega kolodvora. Imam stanovanje: 1 soba in kuhinja. — Naslov pove upravnistvo »SLOVENCA« pod šte. 1815. 1815

POSTELJA

z uporabo kuhinje se odda za skrajno silo zakonskemu paru brez oprave, najraje pa samici - šivilji, ki si sama kuha.

REPIČNO OLJE

nudi po nizki ceni HROVAT & KO., Ljubljana, Vegova ulica št. 6.

Tračnice v dolgoti čez 100 metrov in močne **žične vrvi** ima na prodaj **IVAN KOGOVSEK**, kovač, Trata št. 12, Št. Vid nad Ljubljano. 1777

POZOR! **DEŽNIKE** **POZOR!**

popravlja in izdeluje nove solidne in ceno ter najhitreje **ANTON PAVLIN**, dežnikar, Ljubljana, Stranska pot 17 (Trnovo).

Kupimo 80 m železnih ce- vi v premeru 30 do 35 cm dobro ohranjenih, preizkušenih za vodno napeljavo. — Ponudbe pod »CEVI« na Anončni zavod DRAGO BESELJAK in DRUG, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1784

Mesarijo oddam v najem v lepem kraju na deželi. Več se poizve: Sv. Jakob ob Savi šte. 5.

PENZIJA GRINTOVEC

graščina Preddvor, pošta Tupališe pri Kranju, v najlepši, solni legi, ob vznožju alp, se priporočila cenj. letoviš- šarjem in gostom. Električna razsvet- ljava, gostilna z najboljšo hrano in pi- jačo v penziji. Veliki prostori za različne zabave. Gledališče izobraževalnega dru- štva v Preddvoru v novi veliki dvorani penzije. Vozovi po naročilu na postajo v Kranju. 983

Kupimo dobro ohranjen PISALNI STROJ

z vidno pisavo. Cenj. ponudbe na upravo »SLOVENCA« pod šifro: »STROJ 1792«.

Ali ste že poslali naročnino?

IVAN JAX IN SIN **GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA** **Sivni stroji in stroji za pletenje.**

Izborna konstrukcija in elegantna iz- vršitev iz tovarne v Lincu. Ustanov- ljena 1. 1867. Došlo je ravnokar več- ja število stro- jev za vsako obrt. Vezenje poučuje bra- pčalno. Pisalni stroji ADLER. Ceniki zastoj in franko. Ko- lesa iz prvih to- varn: Dükkopp, Styria, Waffen- rad.

Parketne desčice

dobavlja in polaga v mestu in na deželi **Anton Bokal**, Ljubljana Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

MIŠI, podgane, stenicice, škurki in vsa golazen mora poginuti, ako porabljate moja najbolje preiskana in solčno hvaljena sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim K 14 za podgane K 20 za škurke K 26 za stenicice K 15 uničevalce moljev K 10 in 20: proti mršom K 10 in 20: maslo proti ušem pri ljudih K 10 — in šivini K 10 —; na uši v obleki in perlin K 10 in 20: proti mršom na sadju in zelenjavi proti muham K 10 in 20. Pošljite po povzetju Zavoda za eksport M. Jünger, Peirajnska ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug Ljubljana, Bohoričeva ulica 20. se priporočila za vsa v to stroko spadajoča dela.

Gospodična, po možnosti otroška vrtna-rica, se išče takoj za Bled. Ponudbe pod »Vrtnarica 1824« na upravnistvo »Slovenca«.

Naznanilo.

P. n. slavnemu občinstvu ter izletnikom soteske »VINTGARJA« naznanjamo, da smo pretečeni !! teden **OTVORILI RESTAVRACIJO** !!

kjer bomo nudili gostom gorka in mrzla jedila ter izborna pijačo. Na razpolago bo tudi več hotelskih sob za prenočišča in za stalno bivanje. — Skušali bomo cenjenim gostom in izletnikom v vseh podrobnostih kar najbolj ugoditi ter se za mnogobrojni poset !! najtopleje priporočamo.

Restavracija »Vintgar«.

Izvrševanje ksilolitnih tal in asfaltovanja prevzema in ima vedno v zalogi

Karbolinei. katran. lesni cement, strešno lepenko, Ruberoid (Anduro). strešni lak, asfalt, Watproof, Ceresit i. t. d.

Ljubljanska komercialna družba Ljubljana :: Bleiweisova cesta šte. 18.

Prvi in najboljši jugoslovanski ETERNIT — AZBESTNI ŠKRILJ je

„Korani“

Prožen — brez cementa. :: Zaloga za: Kranj — Tržič — Radovljico: K. BOČAK, Tržič.

Pripravno poslopje ali pa **stavbena parcela** sa malo tovarniško poslopje na Glincah ali v bližini dravnega kolodvora se takoj kupi. — Ponudbe se prosijo pod šifro: »INDUSTRIJA 1826« na upravnistvo Slovenca.

Velika eksportna družba v Ljubljani išče

strokovnjaka klavca za perutnino po francoskem načinu. Tozadevne ponudbe pod šifro: »PERUTNINA 1845« na upravnistvo Slovenca do dne 20. maja 1922.

Najstarejša slovenska **PLESKARSKA IN LIČAR- SKA DELAVNICA** **IVAN BRICELJ**, Dunajska cesta 16 v Ljubljani se priporočila. Izvršitev točna. Cene zmerne.

Premog in cement

prodaja najcenejše H. PETRIČ, LJUBLJANA, skladišče Balkan.

Priporočila se za vsakovrstna **popravila orgel in harmonijev** **FR. JENKO**, izdelovatelj orgel, Topolje pri Mengšu. 1766

Veliko zalogo poljedelskih strojev in bakrenih kotlov za žganjekoho pri- poročila tvrdka **FRANC HITI**, Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 2.

Arhitekt in mestni stavbenik **VILJEM TREO**: Ljubljana, Gosposvetska cesta 10 Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850. se priporočila za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Dr. ing. MIROSLAV KASAL Obštevno poverljivi stavbeni inž. in mestni stavbenik LJUBLJANA, GRAD ŠČE 13.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobeton- ske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe. Izvrtitve! Projektiranje!

Zahvala. Ob priliki smrti in pogreba našega ljubega soproga, brata itd., gospoda **VIKTOR-ja BAJT-a** trgovca in cvetličarja nam je došlo od vseh strani toliko izrazov sočutja, da smatramo kot tolažilno dolžnost, zahvaliti se iskreno za vse dokaze ljubezni in prijateljstva do pokojnika. — Osobito gre naša zahvala »Ljubljanskemu Zvonu« za ganljive žalostinke, gg. zdravnikom in gg. oo. frančiškam za njih trud in tolažbo, kakor njegovim stanovskim tovarišem, prijateljem in znancem, ki so se na katerikoli način spomnili mojega blagega soproga in zlatega tateka. — Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev ter vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala! Ljubljana, dne 18. maja 1922. Žalujoča Tončka Bajt v imenu svojih malčkov in vseh ostalih sorodnikov.

Tovarna konzerv na Vrhniki naznanja tužno vest, da je njen velezaslužni družbenik, gospod

Bernhard Wetzler,

veleindustrijalec, predsednik general. sveta Anglo - Austrian Bank, Lmt. itd., dne 10. maja t. l. na Dunaju preminul. Pokojnik, ki nas je s svojo izvanredno trgovsko nadarjenostjo in izkušnjo krepko podpiral, nam ostane nepozaben v hvaležnem spominu. Vrhnika, dne 12. maja 1922.

Delniška glavica:
K 20.000.000.—

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

PODRUŽNICE:
Novomesto, Rakek, Slovenjgradec

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica šte. 1.

Telefoni št. 146, 458
Brzgojavke: ESKOMPTNA

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

The Oliver najboljši in najcenejši pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga

Ivan Gajšek

papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 2.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno znane šivalne stroje

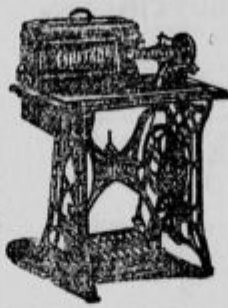
GRITZNER

v vseh opre mah za rodbinsko in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vozenju brezplačen. Isto tam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, gumbi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija. Cene najnižje.

EKSPORT.

EKSPORT.

Veletrgovina haloških vin.

Vinko Stoklas,

Sv. Andraž v Halozah, želez. postaja Ptuj
priporoča svojo bogato zalogo namiznega, kakor sortiranega vina, iz haloških in ljutomerskih gor, posebno pa garantirano pristna mašna vina. Solidna dobava po ugodnih cenah. V sredini vinogradov. — Cene brezkonkurenčne.

Klavirje

pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. — Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. — Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15.

UGODNA PRILIKA!

Pozor gostilničarji in vinotržci!

Vsled opustitve gostilniškega obrta je naprodaj:

večja množina vinskih sodov, 2 ledeni omari i sesalnica s cevmi, aparat za pastereziranje piva, aparat za napolnjevanje piva v steklenice, razna kuhinjska, gostilniška in jedilna posoda, medene pipe, gostilniška oprava itd. Poizve se v pisarni Sv. Petra nasip šte. 27.

Razglas.

Na prostovoljni javni dražbi se prodajo na predlog gosp. Ivana Peharca kot dediča po gosp. Jožefu Peharcu iz Tržiča 105

dne 19. maja ob 9. uri

na licu mesta „cimper“ nad Tržičem vsled sklepa okrajnega sodišča Tržič z dne 8. 5. 1922 A 105/21—12 nastopna, v zapuščino spadajoča zemljišča skupno ali posamezno po parcelah in sicer:

Zap. št.	Predmet	Izklicna cena
1.	vl. št. 184 k. o. Tržič: p. št. 441 njiva s travnikom	13.845 K
2.	vl. št. 200 k. o. Tržič: p. št. 400 1 travnik 401 pašnik 438 njiva 439 travnik 440 gozd 442 njiva 443/1 travnik 443/2 šupa	23.538 K 406 K 13.002 K 2.654 K 12.458 K 4.995 K 2.706 K 1000 K
3.	vl. št. 150 k. o. Križ: p. št. 514/ sadni vrt	3.136 K

Prodajalec si pridrži za odobrenje prodaje pravico pomsleka 14 dni po izvršeni dražbi. Natančnejši pogoji se zamorejo upogledati v pisarni podpisane sodnega komisarja.

Tržič, dne 9. maja 1922.

Notar kot sodni komisar:

Dr. Fran Prislan l. r.

**Okrogli
les:**

kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah

tvrdka Weissbacher

lesna industrija, parna žaga in tovarna žaluzij.

Ljubljana

Dunajska cesta št. 66

Slovenska trgovska delniška družba v Ljubljani.

Poziv

k subskripciji novih delnic

Redni občni zbor Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani je sklenil dne 18. marca t. l. zvišati delniško glavico

od K 5.000.000.— na K 8.000.000.—

z izdajo

7500 novih delnic à K 400.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi dveh starih delnic eno novo à K 440.— prištevši 5 % obresti od nominalne K 400.— od 1. januarja 1922 do dneva vplačila.
2. Novi delničarji dobe delnice po kurzu K 480.—, prištevši 5 % obresti od nominalne K 400.— od 1. januarja 1922 do dneva vplačila.
3. Delnice druge emisije participirajo na čistem dobičku za leto 1922.
4. Nove delnice se bodo izročile proti vrnitvi začasnega potrdila podpisovateljem takoj po končani subskripciji.
5. Repartitijo delnic za nove delničarje si pridržuje upravni svet.
6. Podpisovanje delnic nove emisije se vrši od 10. V. do 31. V. 1922, in sicer pri:

- a) Slovenski trgovski delniški družbi, Ljubljana, Resljeva cesta 22.;
- b) Slovenski trgovski delniški družbi, skladišče Rakek;
- c) Slovenski eskomptni banki, Ljubljana in pri vseh njenih podružnicah, in sicer: Novo mesto, Rakek, Slovenj gradec in menjalnici Slovenske eskomptne banke v Ljubljani, Kolodvorska ul.;
- č) Trgovski banki d. d., Ljubljana, Beethovnova ulica šte. 10. in Trgovski banki d. d., podružnica v Mariboru.

7. Delnice se bodo izdajale v komadih à 1, 5 in 25 delnic. Naša družba posluje špecijelno v kolonijalni in špecerijski stroki samo na debelo. Ima svoje poslovne prostore in skladišča v lastni hiši, Resljeva cesta št. 22, blizu glavnega kolodvora. Vzdržuje tudi veliko skladišče na Rakeku in sicer s špecerijskim, kolonijalnim blagom ter deželnimi pridelki. Delokrog družbe postaja čimdalje večji, poslovanje se je že dosedaj razvijalo povsem povoljno, a v bodoče se utegne razviti tako, da sedanja sicer visoka delniška glavica nikakor ne bo zadoščala.

Zato je potrebno, da se udeleži sleherni stari delničar pa tudi sploh vsak trgovec na deželi podpisovanja novih delnic, da bode v bodoče naša zaloga tako bogata in raznovrstna, kakor si želijo to naši trgovci delničarji.

V Ljubljani, dne 4. maja 1922.

Upravni svet Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani.

Prometni zavod za premog

d. d. v
LJUBLJANI

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

Tehnični oddelek
izdeluje
stabilne akumulatorske
baterije in popravila

**TOVARNA
AKKUMULATOR**

d. z o. z.

v Mariboru

d. z o. z.

PISARNA: Marijina ulica 10

Kovinski oddelek
izdeluje
električne armature ka-
kor tudi navadne pipe